

POTRZEBY I POPYT
TURYSTYCZNY MIESZKAŃCÓW WSI
/ na przykładzie województwa jeleniogórskiego /

WSTĘP

Zapóźnienia cywilizacyjne polskiej wsi - omówione w części pierwszej niniejszych badań - niższy znacznie w porównaniu do mieszkańców miast poziom życia jej mieszkańców, spowodował w konsekwencji uznanie problemu potrzeb turystycznych tej grupy ludności za mniej pilny, istotny. Zdominowała teza o hierarchizacji potrzeb a potrzeby turystyczne zakwalifikowano jako potrzeby wyższego rzędu nie próbując dokonywać ich dywersyfikacji. Pogląd taki uznać należy za dyskusyjny. Aktem zaspokojenia potrzeb jest konsumpcja, która wraz z produkcją, podziałem i wymianą stanowi integralny składnik procesu reprodukcji. Konsumpcja spełnia w tym procesie funkcje ekonomiczne, społeczno - ekonomiczne i humanistyczne w ramach których na czołowym miejscu należy umieścić zadania motywacyjne. Odsuwanie jakichkolwiek potrzeb, tłumienie ich odczuwania, torpedowanie lub utrudnianie realizacji powoduje zachwianie całego cyklu reprodukcji, powoduje nieprawidłowe funkcjonowanie systemu gospodarstw domowych i systemu gospodarki społecznej wchodzących w skład gospodarki narodowej. Na badany problem można więc patrzeć tak w skali mikro - indywidualny podmiot konsumpcji - człowiek i jego gospodarstwo domowe, jak i makro.

Ważne wydaje się nie tylko rozpoznanie specyficznych cech potrzeb turystycznych mieszkańców wsi, porównanie z poziomem ich zaspokojenia ale także propozycja dostosowania i modyfikacji oferty turystycznej będącej odpowiedzią na zainteresowania potencjalnych klientów.

Przyjęta teza brzmi w sposób następujący : Na wsi zaistniała coraz wyższa presja na podniesienie standardu życia, na szerszą skalę występuje fundusz swobodnej decyzji - są więc podstawowe stymulatory popytu. Usługi turystyczne stopniowo się komercjalizują, tworzy się wiele nowych biur podróży, są przesłanki do konkurencji na rynku turystycznym - są więc podstawowe stymulatory podaży. Należy dokonać próby połączenia tych dwóch trendów.

I WYNIKI BADAŃ EMPIRYCZNYCH

1.1. Opis badań

W lipcu 1988 r. przeprowadzono na terenie 36 wylosowanych wsi województwa jeleniogórskiego badania ankietowe, którymi objęto 610 respondentów w wieku 18 i więcej lat, po 16 lub 17 z każdej wsi. Badania przeprowadzali studenci III roku studiów Akademii Ekonomicznej w Jeleniej Górze, specjalizujący się w zagadnieniach ekonomiki i organizacji turystyki, przygotowani merytorycznie do tego typu sondaży zjawisk ekonomiczno - społecznych.

Według stanu na dzień 31 grudnia 1987 r. województwo jeleniogórskie zamieszkiwało 513,9 tys osób, w tym wieś 174,5 tys, co stanowiło 33,9 % ogółu. Osób w wieku powyżej 18 lat było 120,9 tys, badaniami objęto więc 0,5 % tej populacji.^{1/}

^{1/} Rocznik statystyczny województwa jeleniogórskiego. Jelenia Góra : WUS 1988 s. 130.

Kwestionariusz ankietowy zawierał 41 pytań /Aneks nr 1 / - 14 dotyczyło cech respondentów, 14 obejmowało problematykę potrzeb turystycznych oraz 13 popytu turystycznego. W badaniach wykorzystano bezpośredni kontakt respondenta z ankieterem, co ułatwiło przekazywanie informacji i doprowadziło do 100 % zwrotu wypełnionych kwestionariuszy.

1.2. Charakterystyka respondentów

Ideą badań było objęcie nimi możliwie szerokiej reprezentacji mieszkańców wsi województwa jeleniogórskiego, nie zaliczanego do typowo rolniczych.^{2/} Wśród respondentów znalazło się 295 mężczyzn /48,4 % / oraz 315 kobiet /51,6 %/.^{3/} Wystąpili przedstawiciele wszystkich grup wiekowych /wg podziału zaproponowanego w CPBP II/ ludności dorosłej - 24 osoby /3,9 %/ w wieku 18 - 20 lat, 52 /8,5 %/ w wieku 21 - 25 lat, 85 /13,9 %/ 26 - 30 letnich, 117 /19,2 %/ - 31 - 40 letnich, 93 /15,2 %/ - 41 - 50 letnich, 96 /15,8 %/ - 51 - 60 letnich, 62 /10,2 %/ - 61 - 65 letnich oraz 81 /13,3 %/ najstarszych, liczących 66 lat i więcej.

Obok płci i wieku za istotną cechę respondentów przyjmuje się poziom wykształcenia. Zbadano 267 osób dysponujących niepełnym i pełnym wykształceniem podstawowym - stanowiło to 43,8 % respondentów, 181 osób /29,7 %/ mających wykształcenie zasadnicze zawodowe, 33 /5,4 %/ - średnie nieukończone, 99 /16,2 %/ średnie, 16 /2,6 %/ niepełne wyższe i 14 /2,3 %/ wyższe. Odpowiadało to ogólnej strukturze wykształcenia mieszkańców wsi.

Uznając za istotny typ rodziny i gospodarstwa domowego respondentów zbadano 4 cechy : stan cywilny, liczebność gospodarstwa

^{2/}-----
^{2/} Województwo uznano za typowo rolnicze jeżeli ponad 50 % jego mieszkańców żyje na wsi a wśród nich ponad 50 % utrzymuje się z pracy w rolnictwie.
^{3/} Patrz Aneks nr 2.

domowego, fakt posiadania lub nieposiadania dzieci oraz pozycję respondenta w jego gospodarstwie domowym. W badaniach wzięły udział 73 osoby /12,0 %/ stanu wolnego, 472 osoby /77,4 %/ będące w związku małżeńskim, 13 /2,1 %/ osób rozwiedzionych i 52 /8,5 %/ wdowców i wdów. Zdecydowanie dominowali respondenci posiadający dzieci, było ich bowiem 519 co stanowiło 85,1 % ogółu. Najliczniejsi byli przedstawiciele gospodarstw 4-osobowych - 150 /24,6 %/, następnie 3-osobowych - 129 /21,1 %/, 2-osobowych - 116 /19,0 %/, 5-osobowych 96 /15,8 %/, 6 - cio i więcej osobowych - 92 /15,1 %/, osób samotnych, które wzięły udział w badaniach było 27 /4,4 %/. 346 badanych /56,7 %/ uznało, iż spełnia rolę głowy gospodarstwa domowego, 176 /28,9 %/ było współmałżonkami głowy gospodarstwa a 88 /14,4 %/ dziećmi, krewnymi itp. osobami w stosunku do głowy gospodarstwa.

Czynnikiem wywierającym istotny wpływ na potrzeby i realizowany model konsumpcji jest wielkość dochodów będących w dyspozycji ludności. Wśród badanych znalazły się 293 osoby /48,0 %/ o dochodach określanych przez nie jako średnie, 125 /20,5 %/ o dochodach raczej niskich, 106 /17,4 %/ o dochodach tzw. wystarczających oraz 86 /14,1 %/ o dochodach niskich. Przyjęto, że taka subiektywna ocena własnej sytuacji finansowej - przy wiadomym tempie inflacji oraz konsumpcji naturalnej realizowanej na wsi - jest optymalna dla tego typu badań.

Podmiotem badań byli przedstawiciele różnych zawodów, ludzie o zróżnicowanych źródłach głównego utrzymania. Wśród respondentów znalazło się 153 /25,1 %/ rolników indywidualnych, 109 /17,9 %/ robotników wykwalifikowanych, 54 /8,8 %/ robotników niewykwalifikowanych, 47 /7,7 %/ pracowników umysłowych bez wyższego wykształcenia, 11 /1,8 %/ pracowników umysłowych z wyższym wykształceniem a 16 respondentów /2,6 %/ to prywatni wytwórcy. 239 badanych /39,2 %/ nie pracowało zarobkowo; znalazło się w tej grupie 133 rencistów

i emerytów /55,4 %/ a w stosunku do ogółu - 21,8 %/, 67 gospodyń domowych - odpowiednio 28,0 % i 11,0 %, 24 uczniów i studentów - 10,0 %, 3,9 % i 15 osób niepracujących z innych powodów / najczęściej były to kobiety przebywające na urloпах wychowawczych / - 6,3 %, 2,5 %.

We własnym gospodarstwie rolnym pracowało 209 respondentów - 34,4% ogółu badanych /liczba większa od podanych wyżej rolników indywidualnych z uwagi na dwuzawodowość lub poboczne traktowanie - nie jako zawód - pracy w gospodarstwie przyzagrodowym /, 17 było zatrudnionych w państwowych gospodarstwach rolnych /2,8 %/, 9 w spółdzielniach kółek rolniczych /1,5 %/, 3 w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych /0,5 %/.

Analizując szczegółowiej respondentów /ich cechy / pracujących we własnym gospodarstwie rolnym przyjęto do badań : wielkość gospodarstwa w ha, rodzaj produkcji rolnej, wykorzystywaną technikę pracy. Dominowały gospodarstwa małe, mierzące do 2 ha, z nich wywodziło się 94 badanych /15,4 %/, z gospodarstwami 2 - 5 ha związanych było 40 respondentów /6,6 %/, 5 - 7 ha - 31 /5,1 %/, 10 - 15 ha - 38 /6,2 %/, z największymi - ponad 15 ha - 42 /6,9 %/. W większości były to gospodarstwa skoncentrowane na zaspakajaniu potrzeb własnych - nietowarowe lub nisko towarowe, w nich funkcjonowało 142 respondentów /23,3%/, w tzw. wielokierunkowych, uniwersalnych pracowało 128 - 21,0% ogółu badanych, jedynie 12 osób /2,0 %/ pracowało w gospodarstwach specjalistycznych, wybitnie towarowych. W konsekwencji przeważały gospodarstwa prowadzone metodami tradycyjnymi, głównie w oparciu o siłę ludzką lub zwierzęcą - z takich gospodarstw wywodziło się 132 respondentów /21,6 %/, jeszcze niewystarczającą liczbą maszyn dysponowało 105 badanych /17,2 %/ a jedynie 45 /7,4 %/ posiadało wystarczającą ilość maszyn do nowoczesnej produkcji rolniczej.

Przyjęto, że zaprezentowany powyżej przebieg badawczy umożliwił formułowanie spostrzeżeń na temat potrzeb i popytu turystycznego mieszkańców wsi.

1.3. Potrzeby turystyczne mieszkańców wsi województwa jeleniogórskiego

1.3.1. Ogólna charakterystyka wyników badań

Potrzeby turystyczne odczuwało 509 respondentów, co stanowiło 83,4 % badanych.^{4/} Jest to wysoki wskaźnik, dobitnie dowodzący rozbudzenia zainteresowań, pozytywnego stosunku do zjawiska ruchu turystycznego. Respondenci, którzy stwierdzili że nie odczuwają potrzeb turystycznych jako główne przyczyny takiego stanu zwrócili uwagę na : determinujący wpływ warunków życia i pracy - 54,4 % udzielonych odpowiedzi, osobiste niepoznanie dotychczas walorów turystyki, niewyjeżdżanie w celach wypoczynkowych - 29,7 %, preferowanie innych sposobów spędzania czasu wolnego - 14,8 % oraz brak tradycji uprawiania turystyki w najbliższym otoczeniu - 7,9 % udzielonych odpowiedzi.

Respondenci zainteresowani wyjazdami poza miejsce swego zamieszkania w celach turystyczno - wypoczynkowych zdecydowanie opowiedzieli się za terenami położonymi w odległości powyżej 50 km od swojej wsi - 93,5 % odpowiedzi. Chcieliby wyjeżdżać przede wszystkim latem - 83,3 %. Z uwagi na miejsce zamieszkania badanej grupy dominowało preferowanie walorów morza - 62,3 %. Biorąc pod uwagę częstotliwość wyjazdów wybierano głównie 1 wyjazd w ciągu roku - 69,0 %. Opowiadano się za wyjazdami turystycznymi ponad 7-dniowymi, najczęściej 11-14-dniowymi - 48,9 %. W dość zbliżonej proporcji kształtowały się zainteresowania respondentów z uwagi na stopień popularności obszarów - 59,9 % wolałoby wypoczywać na terenach jeszcze mało znanych ogółowi a 41,6 % pragnie wyjechać do miejsc już powszechnie

^{4/}-----
Aneks nr 3.

znanych. Jako organizatorów wybierano w kolejności : własną przedsiębiorczość - 41,7 %, wyspecjalizowane jednostki turystyczne - 37,3 %, organizacje społeczne działające na wsi - 13,2 % a pozostali organizatorzy wymienieni w kwestionariuszu cieszyli się niewielkim zainteresowaniem ogółu respondentów. Życzono sobie mieszkać w bazie całorocznej - 45,6 % odpowiedzi lub sezonowej - 43,4 %, zdecydowanie preferując takie za-kwaterowanie nad mniej swobodnym mieszkaniem u krewnych czy znajomych, co wybrało tylko 16,5 % badanych. W zbliżonych proporcjach opowiadano się za turystyką uprawianą indywidualnie - 52,6 %, jak i grupowo - 49,7 %. Jako środek lokomocji wybierano pociąg - 38,7 %, autokar - 37,3 %, samochód osobowy - 29,9 %. Preferowane formy turystyki : wczasy - 36,5 %, wycieczki - 31,6 %, pobyt w sanatorium - 21,6 %, turystyczny wyjazd za granicę - 18,7 %, odwiedziny krewnych lub znajomych - 13,9 %.

Na podkreślenie zasługuje taki wysoki odsetek odpowiedzi preferujących wypoczynek w znacznej odległości od miejsca swego zamieszkania a co jest z tym związane niedocenianie walorów własnego regionu. Koncentrowano swoje pragnienia na wyjazdach letnich, trudniejszych do zrealizowania, pociągających wyższe koszty. Wystąpiła sprzeczność pomiędzy wysokim zainteresowaniem wyjazdami na wczasy a niskim wskaźnikiem doceniania oferty wyspecjalizowanych jednostek turystycznych.

1.3.2. Wyniki badań a szczegółowe cechy respondentów^{5/}

Podstawowe pytanie w kwestionariuszu ankietowym dotyczyło stanu potrzeb turystycznych mieszkańców wsi. Rozpatrując to zagadnienie z uwagi na płeć respondentów nie stwierdzono zasadniczych różnic, 84,1 % mężczyzn było zainteresowanych uczestnictwem w turystyce, wśród kobiet odsetek ten wynosił 82,9 %. Wyższą dywersyfikację zarejestrowano w

^{5/} Wszystkie zebrane dane liczbowe umieszczono w Aneksach.

w badanych grupach wiekowych. Wszyscy respondenci liczący od 21 do 25 lat odczuwali potrzeby turystyczne, wskaźnik powyżej 90 % wystąpił w grupie młodych ludzi mających 18 - 20 lat oraz 26 - 30 lat. Osoby w wieku średnim, liczące 31 - 60 lat osiągnęły wskaźnik potrzeb turystycznych w przedziale 80,2 - 87,1 %. W grupie respondentów, którzy przekroczyli 60 rok życia zainteresowanie turystyką spada - 74,2 % osób w wieku 61 - 65 lat posiadało potrzeby turystyczne a w najstarszej grupie wiekowej - 63,0 %. Wiek wyraźnie determinuje chęć uczestniczenia w ruchu turystycznym.

Najwyższy - 100 % wskaźnik potrzeb turystycznych wystąpił wśród mieszkańców wsi mających niepełne wykształcenie wyższe - byli to najczęściej młodzi ludzie, jeszcze studiujący. Wskaźnik powyżej 90 % zaobserwowano w grupie respondentów o średnim i wyższym wykształceniu. Zainteresowanie turystyką spada wraz z obniżaniem poziomu wykształcenia, osiągając wartość najniższą - 76,0 % w grupie osób mających niepełne i pełne wykształcenie podstawowe. Jest to więc kolejna cecha wywierająca wpływ na występowanie potrzeb turystycznych.

Najliczniejsza grupa pragnących korzystać z walorów turystycznych wystąpiła wśród osób o stanie cywilnym określanym jako wolny, najniższa wśród wdowców i wdów, co najczęściej wiązało się również z wiekiem respondentów.

Nie zauważono prawidłowości wskazującej na związek liczebności gospodarstwa domowego z nasileniem lub spadkiem występowania potrzeb turystycznych.

Bardziej zainteresowane są udziałem w ruchu turystycznym osoby nie posiadające dzieci i nie spełniające w gospodarstwie domowym funkcji jego głowy.

Z uwagi na podstawowe źródło utrzymania zaobserwowano następującą kolejność respondentów, od najniższego do najwyższego wskaźnika

potrzeb turystycznych : pracownicy umysłowi z wyższym wykształceniem, /100 %/, pracownicy umysłowi bez wyższego wykształcenia /97,9 %/, robotnicy wykwalifikowani /91,7 %/, rolnicy indywidualni /90,8 %/, prywatni wytwórcy /81,2 %/, robotnicy niewykwalifikowani /77,8 %/, osoby nie pracujące zawodowo /75,3 %/. Warta podkreślenia jest średkowa pozycja w tak określonej grupie rolników indywidualnych. Przeczy to przyjętym poglądom o niższym od pozostałych mieszkańców wsi zainteresowaniu turystyką tej tak specyficznej grupy zawodowej.

Osoby nie pracujące zawodowo nie stanowią monolitu. Na niski wskaźnik potrzeb turystycznych wpłynęło głównie niższe zainteresowanie turystyką emerytów i rencistów /64,7 %/, na średnim poziomie utrzymywał się badany wskaźnik wśród gospodyń domowych i osób niepracujących z innych powodów, był zaś wysoki w grupie uczniów i studentów - 95,8 %.

Z uwagi na powiązanie mieszkańców wsi z pracą w rolnictwie badano jak charakter takiej pracy wpływa na zaistnienie lub osłabienie potrzeb turystycznych. Zauważono, iż wszystkie osoby pracujące w państwowych gospodarstwach rolnych lub spółdzielniach kółek rolniczych były zainteresowane turystyką, pracujący we własnym gospodarstwie rolnym osiągnęli wskaźnik 83,7 %, zaś rolnicy - spółdzielcy zrzeszeni w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych - 66,7 %. Jednakże z uwagi na niewielką liczbę respondentów o tej cesze do danych tych należy podchodzić z pewnym sceptycyzmem / w próbie znalazło się 3 członków rsp /.

Wśród mieszkańców wsi pracujących stale bądź dorywczo we własnym gospodarstwie rolnym najwyższy odsetek posiadających potrzeby turystyczne wystąpił w grupie respondentów dysponujących gospodarstwami największymi, o powierzchni ponad 15 ha, najniższy gdy gospodarstwo liczyło mniej niż 2 ha. Analogicznie - najwyższy wskaźnik - gospodarstwa specjalistyczne, najniższy - pracujące na potrzeby własne;

maksimum gdy gospodarstwo dysponowało maszynami rolniczymi / w liczbie jeszcze nie w pełni wystarczającej lub optymalnej /, minimum gdy gospodarstwo pracowało metodami tradycyjnymi, angażując głównie siłę ludzką. Tak więc postęp, nowoczesność i skala działalności rolniczej wpływa na modyfikację modelu konsumpcji, umieszczając w nim i potrzeby turystyczne.

Interesujący wydaje się fakt nie zaistnienia zależności między poziomem zamożności gospodarstwa domowego a występowaniem potrzeb turystycznych.

Respondenci, którzy nie odczuwali potrzeb turystycznych podawali różne przyczyny tego stanu, w zależności od swych cech demograficzno - społeczno - ekonomicznych.

Wśród kobiet dwie przyczyny odegrały podobnie istotną rolę - były to warunki życia i pracy oraz dotychczasowe nieuczestniczenie w ruchu turystycznym, mężczyźni opowiadali się głównie za negatywnym w tym wypadku wpływem warunków życia i pracy.

W zasadniczo odmienny sposób kształtują się przyczyny braku potrzeb turystycznych w zależności od wieku respondentów. Najmłodsi jako jedyną determinantę podawali brak tradycji uprawiania turystyki w najbliższym otoczeniu. Jest to bardzo istotna informacja, wskazująca jak ważną rolę może odegrać np. szkoła wiejska, rozmaite związki młodzieżowe, rodzice, kościół, czy inne autorytety lokalne. Wśród osób 26 - 30 letnich decydował wpływ warunków życia i pracy, poważniejszą rolę odgrywały inne formy spędzania czasu wolnego, takie jak oglądanie telewizji, odwiedzanie znajomych, praktyki religijne, hobby itp. Respondenci 31 - 40 letni wskazywali najczęściej - jako jedyną grupą wiekową - iż brak potrzeb turystycznych wynika z dotychczasowego nieuczestniczenia w ruchu turystycznym. U respondentów 41 - 50 letnich wszystkie cztery wymienione w kwestionariuszu przeszkody odgrywały pewną rolę, choć najwyższy wskaźnik wystąpił w grupie wpływów warunków

życia i pracy. Podobnie sądziły osoby 51 letnie i starsze. Potwierdza to występujący w wielu opracowaniach i dyskusjach pogląd, że nieprawidłowe warunki bytu mieszkańców wsi wywierają wpływ na model konsumpcji tego środowiska.

Wyraźnym wahaniom - spadki i wzrosty - podlega wskaźnik odpowiedzi wskazujących na negatywny wpływ warunków życia i pracy na wsi w zależności od poziomu wykształcenia respondentów. Preferowanie innych form spędzania czasu wolnego nie wystąpiło wśród osób o niepełnym wyższym i wyższym wykształceniu, także determinujący wpływ otoczenia przestaje mieć znaczenie, jeżeli badani mieli niepełne ^dśrednie, średnie i wyższe wykształcenie. Nie odczuwały potrzeb turystycznych - bo dotychczas nie uczestniczyły w ruchu turystycznym - osoby o wykształceniu zasadniczym, zawodowym, średnim oraz niepełnym i pełnym podstawowym. Wszelkie pozytywne zmiany poziomu wykształcenia mieszkańców wsi będą więc przyczyniać się w przyszłości do upowszechniania zainteresowania aktywnym wypoczynkiem poza miejscem swego zamieszkania.

Badając przyczyny niewystępowania potrzeb turystycznych w zależności od sposobu zarobkowania, stwierdzono, iż ponad 50 % odpowiedzi w grupie rolników indywidualnych dotyczyło determinującego wpływu warunków życia i pracy oraz wskazywało że nie wystąpiły dotąd warunki do uczestniczenia w wyjazdach turystyczno - wypoczynkowych. Ten właśnie rodzaj odpowiedzi - co jest charakterystyczne - nie wystąpił w tak wysokiej skali w pozostałych grupach zawodowych. W tych grupach bowiem wskazywano, że to nie dotychczasowe nieuczestniczenie w turystyce, brak akceptacji otoczenia, czy inne preferowane przez respondentów formy spędzania czasu wolnego są decydujące, lecz trudne warunki życia i pracy na wsi - wskaźnik odpowiedzi wahał się w granicach od 55,5 % w grupie robotników wykwalifikowanych do 100 % w grupie pracowników umysłowych bez wyższego wykształcenia.

Z innych szczegółowych danych zwraca uwagę fakt aż 72,7 % udzielonych

odpowiedzi przez respondentów o zamożności wystarczającej a wskazujących, że nie odczuwają potrzeb turystycznych gdyż dotychczas nigdzie nie wyjeżdżali.

Na zadane respondentom pytanie co przeszkadza im w realizacji odczuwanych potrzeb turystycznych kobiety odpowiadały najczęściej, że względy finansowe /45,6 % odpowiedzi / a mężczyźni względy finansowe /37,1 %/, brak czasu wolnego /35,5 %/ oraz specyfika pracy rolniczej /32,3 %/. Na zbliżonym poziomie - około 11 % - kształtował się odsetek odpowiedzi udzielonych przez obydwie płci i mówiących, że na drodze występujących potrzeb turystycznych nie napotykają żadnych trudności.

Z uwagi na wiek respondentów odpowiedzi o braku przeszkód związanych z realizacją potrzeb turystycznych wystąpiły głównie wśród osób najmłodszych, 18-20 letnich. Wraz z wiekiem respondentów rosło znaczenie ograniczeń w ilości czasu wolnego. Trochę więcej mają go ludzie 61 letni i starsi, ale w dalszym ciągu jest to istotny destymulator. Podobna prawidłowość związana jest ze specyfiką pracy rolniczej. Na małą aktywność organizatorów ruchu turystycznego wskazywały osoby najmłodsze oraz z szerokiego przedziału 26 - 65 lat; wskaźnik takich przeszkód odgrywał niewielką rolę wśród osób 21 - 25 letnich oraz najstarszych. Oprócz najmłodszych we wszystkich pozostałych grupach wiekowych stopień zaabsorbowania pracą w gospodarstwie domowym kształtował się w granicach 21,0 - 27,3 % udzielonych odpowiedzi. Problemy finansowe stanowią najistotniejszą przeszkodę wśród wszystkich badanych, niezależnie od ich wieku, choć szczególnie ważny jest to problem w grupie najstarszych mieszkańców wsi.

Wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia rosła - choć z niewielkimi wahaniami - ilość odpowiedzi wskazujących, że jeżeli już następuje zainteresowanie turystyką, to jest ono finalizowane w formie konsumpcji turystycznej, a więc nie występują żadne przeszkody.

Zmniejsza się wraz ze wzrostem wykształcenia oddziaływanie specyfiki pracy rolniczej i pracy w gospodarstwie domowym. Najpierw wzrasta, po czym wśród osób o niepełnym i pełnym wykształceniu wyższym spada negatywny wpływ braku czasu wolnego. Osoby o wyższym poziomie wykształcenia potrafią racjonalniej gospodarować swoim czasem. Na niską aktywność organizatorów turystyki wskazywali stosunkowo najczęściej respondenci o najniższym i najwyższym poziomie wykształcenia - nie ma tu więc jakiejś jednoznacznej prawidłowości, jedni mogą szukać wsparcia przy organizowaniu sobie wypoczynku, czego częstokroć nie znajdują, inni pragną oferty turystycznej na coraz wyższym poziomie, o co również trudno. Spada wraz ze wzrostem wykształcenia problem przeszkód natury finansowej.

Rolnicy indywidualni - poza decydującą przeszkodą jaką jest specyfika pracy rolniczej - wskazywali na brak czasu wolnego, liczne prace w gospodarstwie domowym i względy finansowe. W tej grupie najrzadziej wystąpiła odpowiedź, iż nie ma żadnych przeszkód. Taka zaś odpowiedź stanowiła aż 50 % udzielonych przez pracowników umysłowych z wyższym wykształceniem. Osoby niepracujące odczuwały przede wszystkim problemy finansowe, podobnie jak i robotnicy oraz pracownicy umysłowi bez wyższego wykształcenia. Problemem prywatnych wytwórców był brak czasu wolnego a w porównaniu do pozostałych grup podzielonych z uwagi na źródło utrzymania, najniższy był wskaźnik odpowiedzi wskazujących na negatywny wpływ sytuacji finansowej. Brak środków na realizację występujących potrzeb turystycznych został najsilniej zaakcentowany przez pracowników umysłowych bez wyższego wykształcenia. Wśród osób niepracujących wyróżniają się uczniowie i studenci, gdyż determinacja z jaką chcą oni uczestniczyć w turystyce jest najwyższa. Dla gospodyń domowych problemem jest konieczność łączenia pracy w gospodarstwie domowym oraz rolnym, a co za tym idzie ograniczenia w ilości czasu wolnego. Na marazm organizatorów turystyki

wskazywali głównie emeryci i renciści, oni także mieli poważne przeszkody finansowe, które utrudniały im realizację potrzeb turystycznych.

Stosunkowo najłatwiej mogli zaspakajać potrzeby turystyczne pracownicy państwowych gospodarstw rolnych.^{6/} Członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych borykali się z problemem braku czasu wolnego, skarżono się również na kłopoty finansowe.

Jeżeli rolnik indywidualny posiada gospodarstwo specjalistyczne, to silniej w porównaniu do rolników z gospodarstw indywidualnych o charakterze uniwersalnym bądź ograniczających się do zakresu potrzeb własnych, zdeterminowany jest specyfiką swej działalności zarobkowej, rzadziej za to natrafia na bariery finansowe a silniej odczuwa niedowład organizatorów turystyki. Urynkowienie naszej gospodarki wymusi rozwój właśnie takich wysoko towarowych gospodarstw rolniczych. Dla tych ludzi istotna będzie prawidłowa oferta turystyczna, nawet o wyższej cenie, lecz zdejmująca z potencjalnego klienta ciężar organizowania sobie wypoczynku.

Respondenci pytani o rytm wyjazdów turystycznych, czyli optymalną częstotliwość wyjazdów w ciągu roku, zdecydowanie preferowali 1 wyjazd. Odstępstwo zauważono wśród najmłodszych - 18 - 20 letnich którzy pragną wyjeżdżać 3 razy lub nawet częściej, podobnie 21 - 25 - latkowie. Z uwagi na źródło utrzymania za większą ilością wyjazdów opowiedzieli się prywatni wytwórcy oraz pracownicy umysłowi bez wyższego wykształcenia.

Pytając respondentów o preferowany przez nich model wypoczynku, zadano im pytanie : jaki rodzaj bazy turystycznej odpowiada im najbardziej. Nie zauważono wyraźnego przedkładania bazy całorocznej nad sezonową, chociaż kobiety stosunkowo częściej wybierały bazę zapewniającą wypoczynek w rozmaitych porach roku. Zakwaterowanie

^{6/} W tym wypadku porównywano tylko respondentów związanych z pracą w rolnictwie - państwowym, spółdzielczym oraz prywatnym.

w domach krewnych czy znajomych cieszyło się znacznie mniejszą popularnością.

Bardzo wyraźna jest tendencja spadku zainteresowania bazą sezonową wraz ze wzrostem wieku respondentów, stopniowo rośnie zaś preferowanie bazy zapewniającej bardziej komfortowe warunki wypoczynku oraz ewentualne mieszkanie u bliskich osób.

Osoby o wykształceniu podstawowym i niepełnym wyższym pragną częściej wypoczywać w bazie całorocznej niż sezonowej. Osoby o wykształceniu zasadniczym zawodowym i średnim reprezentowały pogląd odwrotny a respondenci dysponujący ukończonym wykształceniem wyższym na zbliżonym poziomie zainteresowani byli mieszkaniem w bazie sezonowej lub u krewnych czy znajomych. Jednakże dylemat ten traktowany był jako mało istotny, nie decydujący o jakości wypoczynku.

Rolnicy indywidualni chcą odpoczywać w bazie całorocznej, a dopiero w dalszej kolejności w sezonowej, czy tzw. prywatnej. Podobnego zdania byli niepracujący. Robotnicy, prywatni wytwórcy oraz pracownicy umysłowi z wyższym wykształceniem wybierali bazę sezonową - domki campingowe, pola namiotowe, schroniska czy stacje wodne uważając, że zapewni im to większą swobodę i pełną zmianę rytmu życia, co winno być poważnym atrybutem wyjazdów turystyczno - wypoczynkowych.

Próbując budować ofertę turystyczną istotne wydaje się określenie zainteresowań mieszkańców wsi jeżeli chodzi o formy wypoczynku. Badano 5 takich ~~zestawów~~ form : wycieczki kilkudniowe, wczasy w ośrodkach wypoczynkowych, lecznictwo i wczasy sanatoryjne, odwiedziny krewnych i znajomych oraz wypoczynek za granicą.

Mężczyźni przedstawiali następującą hierarchię swych zainteresowań : wczasy, wycieczki, pobyt za granicą, pobyt w sanatorium, odwiedziny, zaś kobiety : wczasy, wycieczki, pobyt w sanatorium, wypoczynek za granicą, odwiedziny.

Wraz ze wzrostem wieku spada stopniowo zainteresowanie

wycieczkami; rośnie do grupy osób 41 - 50 letnich a następnie spada preferowanie wczasów; rośnie - co wydaje się naturalne - chęć wypoczynku w sanatoriach; wahania zauważono przy formie "odwiedziny", najwyższy odsetek takich odpowiedzi wystąpił w grupie osób 26 - 30 letnich oraz 61letnich i starszych; wraz z wiekiem spada zainteresowanie pobytem za granicą. Wiek potencjalnego klienta ułatwia w pewien sposób przedstawienie mu oferty turystycznej.

Nie można zasygnalizować takiej prawidłowości dzieląc respondentów z uwagi na poziom ich wykształcenia. Pobyt za granicą zyskiwał coraz większe uznanie, choć spadło ono w grupie badanych o wykształceniu wyższym ukończonym. Zwraca uwagę fakt, iż mieszkańcy wsi o wykształceniu podstawowym na pierwszym miejscu swych pragnień postawili odwiedziny krewnych czy znajomych, czyli najprostszą, nie zawsze korzystną dla rekreacji formę wypoczynku. Ludzie ci częstokroć po prostu nie wyobrażają sobie innych możliwości spędzania czasu wolnego poza miejscem zamieszkania.

Rolnicy i robotnicy chcą jeździć na wczasy i wycieczki, osoby niepracujące pragną odwiedzać bliskich lub przebywać na wczasach, prywatni wytwórcy i pracownicy umysłowi bez wyższego wykształcenia wybierali wczasy, pobyt za granicą i wycieczki, pracownicy umysłowi z wyższym wykształceniem - wczasy, wycieczki oraz pobyt w sanatorium.

Należy jednak zaznaczyć, że jest to tylko jakby zewnętrzna forma wypoczynku, w ramach której winny się znaleźć różne treści, w zależności od szczegółowych preferencji potencjalnych turystów, należy także dokonać porównania sfery pragnień z ich praktyczną realizacją.

1.4. Potrzeby turystyczne mieszkańców wsi a stan ich aktywności turystycznej

Druga część badań dotyczyła udziału mieszkańców wsi w wyjazdach

turystyczno - wypoczynkowych, pod pojęciem których rozumiano wypoczynek poza miejscem swego zamieszkania, trwający 2 dni lub dłużej. Rozszerzono tym samym pojemność pojęcia "wyjazd wypoczynkowy", który w publikacjach GUS związany jest z okresem ponad 7 - dniowym. Zwiększono w ten sposób wskaźnik aktywności, ale jak się wydaje nadano mu bardziej praktyczny wymiar.

Jak to wynikało z przeprowadzonych badań ankietowych w tak rozumianych wyjazdach turystyczno - wypoczynkowych wzięło udział 41,3 % badanych /aktywność turystyczna dotyczyła okresu jednorocznego/. Jest to więc znacznie niższy odsetek w porównaniu do deklarujących odczuwanie potrzeb turystycznych, których było dwukrotnie więcej, bo 83,4 %.

Aktywniejsze turystycznie były kobiety - 42,2 % wyjechało na wypoczynek, mężczyzn zaś - 40,3 %.

Bardzo wyraźne różnice aktywności wynikały z wieku respondentów. Wraz z wiekiem spada uczestnictwo w turystyce - w grupie osób najmłodszych osiągnięto wskaźnik 75,0 % a najstarszych - 25,9 %. Wyraźny przełom wynikający z przyjęcia obowiązków zawodowych i domowych wystąpił wśród dwudziestolatków, ludzie 21 - 25 letni - wskaźnik 73,1 % a już 26 - 30 letni tylko 44,7 %.

Aktywność rośnie wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia, choć osiąga najwyższą liczbę wśród osób o niepełnym wykształceniu wyższym /najczęściej studenci/, spada w grupie badanych, którzy ukończyli studia wyższe. Rozpiętość z uwagi na tę cechę jest wyraźna - 28,8% aktywnych o wykształceniu podstawowym, 81,2 % o wykształceniu niepełnym wyższym.

Stan cywilny także wpływał na model konsumpcji i miejsce w tym modelu turystyki - najwyższą aktywność osiągnęły osoby wolne, następnie żonaci i zamężne, rozwiedzeni oraz wdowcy i wdowy, rozpiętość wynosiła 64,4 2 i 21,2 % - trzykrotnie wyższy wskaźnik.

Prawie dwukrotnie wyższa była aktywność turystyczna osób jeszcze nie posiadających dzieci - 61,5 % w porównaniu do obarczonych obowiązkami rodzicielskimi.

Aktywność rosła gdy liczebność gospodarstwa domowego dążyła do 4 osób, po czym spadała, choć zauważono iż nie jest to cecha w sposób istotny rozwarstwiająca badanych. Aktywność osób samotnych wynosiła 22,2 %, osób z gospodarstw o dwóch współmieszkańcach - 31,9 % a z 3 - 6 osobowych 40,2 % - 46,0 %.

Pozycja w gospodarstwie domowym i wiążące się z tym obowiązki powodowały, że głowy gospodarstw najrzadziej wyjeżdżały - wskaźnik 37,3 %, współmałżonkowie - 40,9 %, zaś osoby nie pełniące takiej funkcji - 57,9 % uczestników ruchu turystycznego.

Z uwagi na sposób zarabkowania mieszkańców wsi można podzielić badanych na dwie grupy : w pierwszej aktywność wynosiła 33,9 % - 44,9 % a znaleźli się w niej respondenci niepracujący /najniższy wskaźnik/, rolnicy indywidualni - 37,2 %, robotnicy niewykwalifikowani - 37,0 % i robotnicy wykwalifikowani. Druga grupa to pracownicy umysłowi bez wyższego wykształcenia - 76,6 %, pracownicy umysłowi z wyższym wykształceniem - 63,6 %, prywatni wytwórcy - 56,2 %. Te trzy grupy zawodowe tworzą - w kontekście niniejszych badań - swoistą elitę w środowisku wiejskim.

Niejednolita jest 239 osobowa grupa osób niepracujących zawodowo. Generalnie była ona bardzo mało aktywna, lecz wpłynęła na to niska aktywność turystyczna emerytów i rencistów - 26,3 %, gospodyń domowych - 28,3 % oraz niepracujących z innych powodów - 40,0 %, uczniowie i studenci osiągnęli wysoki wskaźnik - 87,5 %.

Osoby związane z pracą w rolnictwie także różniły się między sobą wskaźnikami aktywności. Najczęściej wyjeżdżali pracownicy państwowych gospodarstw rolnych - 64,7 % a na zbliżonym poziomie rolnicy - spółdzielcy - 33,3 % i posiadający własne gospodarstwa - 31,1 %.

Nie zauważono żadnego związku między powierzchnią indywidualnych gospodarstw rolnych respondentów a ich aktywnością turystyczną.

Rodzaj produkcji rolniczej w indywidualnych gospodarstwach wywierał istotny wpływ - osoby z gospodarstw pracujących tylko na potrzeby własne najrzadziej wyjeżdżały - 27,5 % aktywnych turystycznie, z gospodarstw wielokierunkowych - 30,5 % a ze specjalistycznych - 50,0 %. Nie wystąpiła tak widoczna prawidłowość, gdy badano zjawisko wpływu techniki pracy na udział w ruchu turystycznym. Niska była aktywność tak w gospodarstwach pracujących metodami tradycyjnymi, jak i przy użyciu wystarczającej ilości maszyn /23,5 %, 24,4 %/, wyższa gdy sprzęt występował, lecz jeszcze w niewystarczającej liczbie - 40,0 %.

Aktywność spadała stopniowo wraz ze spadkiem zamożności gospodarstwa /w przeciwieństwie do potrzeb turystycznych w przypadku badania których takiej zależności w ogóle nie stwierdzono/ a rozpiętość wynosiła - 47,2 % do 32,8 %.

Pojęcie "wyjazdy turystyczno - wypoczynkowe" jest szerokie i objęło : wycieczki zorganizowane, wczasy, pobyt w sanatorium, odwiedziny krewnych i znajomych, turystyczne wyjazdy za granicę. Wśród mężczyzn aż 52,9 % a w grupie kobiet 47,4 % jeżeli uczestniczyło w ruchu turystycznym, to ograniczało się to do odwiedzin krewnych lub znajomych, choć ta forma wcale nie była tak preferowana, gdy pytano respondentów o ich potrzeby turystyczne. W pozostałych formach uczestniczyło od kilku do kilkunastu procent badanych; kolejność popularności przedstawiała się następująco : wycieczki, wczasy, wyjazdy za granicę /przygraniczny charakter województwa jeleniogórskiego był tu pewnym stymulatorem/ i pobyt w sanatorium.

Jedynie najmłodsi respondenci inaczej organizowali swoje wyjazdy. W tej grupie dominowały wycieczki a 22,2 % aktywnych turystycznie wyjechało za granicę.

Najwyższy wskaźnik popularności wczasów wystąpił wśród osób 41 - 50 letnich, wycieczek 18 - 20 letnich, pobytów w sanatorium 51 - 60 letnich, odwiedzin 61 - 65 letnich a wyjazdów za granicę 18 - 20 letnich.

Trudno o wykazanie jednoznacznych więzi między wzrostem poziomu wykształcenia a udziałem w pewnych formach wypoczynku. Jedynie wśród osób o wykształceniu niepełnym wyższym odwiedziny nie znajdują się na pierwszym miejscu, pierwszą lokatę zajęły bowiem wycieczki.

Ze względu na sposób zarobkowania zwraca uwagę fakt, że najniższy wskaźnik uczestnictwa we wczasach wystąpił w grupie rolników indywidualnych. Najczęściej na wycieczki wyjeżdżali prywatni wytwórcy, najrzadziej robotnicy niewykwalifikowani. Wczasy - najwyższa popularność również w grupie prywatnych wytwórców, a wśród aktywnych turystycznie rolników wskaźnik ten wynosił jedynie 3,5 %. Z pobytów w sanatoriach stosunkowo najliczniej skorzystali ludzie niepracujący /głównie emeryci i renciści/, nie wyjechali w ogóle robotnicy niewykwalifikowani i prywatni wytwórcy. 5 % aktywnych turystycznie rolników indywidualnych wypoczywało i leczyło się w sanatorium; w kontekście diagnoz stanu zdrowia tej grupy zawodowej /o czym pisało w części pierwszej niniejszych badań/ jest to wskaźnik całkowicie niewystarczający.

We wszystkich badanych grupach zawodowych, poza pracownikami umysłowymi z wyższym wykształceniem, najczęstszą formą spędzania wolnego czasu poza miejscem zamieszkania były odwiedziny u krewnych i znajomych. Miało to niższy walor rekreacyjny, stąd też wskaźnik aktywności turystycznej wynoszący 41,3 % ma jakościowo niższą wagę.

Zdecydowanie przeważały jednorazowe wyjazdy. Przyjmując ogół aktywnych turystycznie za 100 %, w 1 wyjeździe w ciągu roku uczestniczyło 73,8 %, w 2 - 15,1 % a w 3 i więcej tylko 11,1 %. Płeć nie różnicowała respondentów. Jedynie w grupie badanych 18 - 20 letnich

wystąpił niższy wskaźnik uczestnictwa w jednym wyjeździe i wynosił 50,0 %. W pozostałych grupach wiekowych oscylował w granicach 71,0 % - 80,5 %. Respondenci najmłodsi i najstarsi stosunkowo najczęściej wyjeżdżali 3 razy i więcej, a było to głównie wynikiem większej ilości czasu wolnego. Nie stwierdzono jednoznacznych tendencji zmian częstotliwości wyjazdów wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia, a nawet zaobserwowano, iż najwyższy wskaźnik wystąpił wśród osób o wykształceniu wyższym /jednego wyjazdu/. Wszyscy aktywni turystycznie mieszkańcy wsi będący pracownikami umysłowymi z wyższym wykształceniem ograniczali się do 1 wyjazdu. Bardziej zróżnicowany model reprezentowali prywatni wytwórcy, którzy korzystali rzadziej z 1 wyjazdu, częściej z 3 i więcej.

Logiczną konsekwencją prezentowanych powyżej wyników badań ankietowych była dominacja własnej inicjatywy przy organizowaniu sobie wyjazdów turystyczno - wypoczynkowych - 2/3 aktywnych udzieliło takiej odpowiedzi. Spośród innych organizatorów mężczyźni korzystali w kolejności z : miejsc pracy, biur turystycznych, organizacji rolników, organizacji społecznych, parafii i szkół. Kobiety z : miejsc pracy, organizacji rolników, biur turystycznych, organizacji społecznych, szkół i parafii. Kobiety wiejskie stosunkowo częściej szukały organizatora wśród jednostek działających na wsi.

Biura turystyczne cieszyły się największą popularnością wśród osób najmłodszych 18 - 20 letnich, nie korzystali z nich w ogóle respondenci 51 - 60 letni i najstarsi. Z pomocy organizacji rolników skorzystały najczęściej osoby 41 - 50 letnie, nie miały z nimi kontaktu osoby 21 - 40 letnie. Organizacje społeczne w jednakowym - kilkuprocentowym udziale przygotowywały wyjazdy respondentom a jedynie nie uczestniczyli w nich najstarsi mieszkańcy wsi. Udział parafii był niewielki, stosunkowo częściej wyjeżdżali z nią najmłodsi. Z pomocy szkoły co jest oczywiste, korzystali głównie respondenci 18 - 20 letni.

Miejsce pracy odgrywało najistotniejszą rolę w środkowych grupach wiekowych 26 - 50 lat.

Nie stwierdzono jednoznacznych prawidłowości w zainteresowaniu pewnymi organizatorami wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia. Można jedynie zwrócić uwagę, iż osoby o wykształceniu podstawowym oraz zasadniczym zawodowym częściej niż pozostali ograniczały się do własnej inicjatywy przy organizowaniu wypoczynku.

Istotne wydaje się zbadanie popularności organizatorów w nawiązaniu do głównego źródła utrzymania respondentów. Z usług biur podróży najchętniej korzystali prywatni wytwórcy, następnie pracownicy umysłowi z wyższym wykształceniem. Ten organizator nie trafił do robotników niewykwalifikowanych, 7 % aktywnych turystycznie rolników indywidualnych przyjęło ofertę turystyczną biur podróży. Jedynymi odbiorcami usług turystycznych organizacji rolniczych były osoby niepracujące i rolnicy indywidualni. Podobnie jak w przypadku biur turystycznych największą podatność na ofertę turystyczną organizacji społecznych wykazywali pracownicy umysłowi z wyższym wykształceniem oraz prywatni wytwórcy, nie korzystali robotnicy. Parafia skupiła wokół swej działalności o znamionach turystyki - pielgrzymki, wycieczki z programem religijnym - pracowników umysłowych z wyższym wykształceniem, rolników indywidualnych, robotników wykwalifikowanych, osoby niepracujące zawodowo. Miejsce pracy pomagało badanym robotnikom niewykwalifikowanym, pracownikom umysłowym bez wyższego wykształcenia, robotnikom wykwalifikowanym. Na uwagę zwraca pewna elitarność klientów pochodzących ze wsi i korzystających z tzw. "zewnętrznych" organizatorów. Może to wynikać z większej podatności na takie usługi inteligencji wiejskiej czy prywatnych wytwórców, lub specyfiki usług przygotowywanych przez tych organizatorów. Może to być także skutkiem poziomu zamożności i tę kwestię poddano odrębnemu badaniu.

Z usług biur turystycznych stosunkowo najczęściej korzystały osoby określające swą zamożność jako wystarczającą, najrzadziej gdy zamożność była raczej niska. Takie samo zjawisko zauważono w przypadku usług organizacji rolniczych. Gdy wyjazd odbywał się przy wsparciu organizacji społecznych, najczęściej wykorzystywali taką możliwość respondenci najzamożniejsi, nie uczestniczyli ci, którzy określali swą zamożność jako niską. Często mimo niższych kosztów wyjazdów z organizacją społeczną barierą były tzw. wydatki wstępne, np. ubiór turystyczny itp. Z parafią jeździli tylko osoby o zamożności wystarczającej i średniej. Nie stwierdzono takiego wyraźnego oddziaływania zamożności w przypadku wyjazdów ze szkołami, choć najczęściej jeździli zamożni młodzi ludzie. Jedynie miejsce pracy spełniało rolę socjalną, gdyż najrzadziej jeździli z nim najzamożniejsi respondenci, najczęściej o zamożności raczej niskiej. Wynikiem przedstawionych powyżej prawidłowości jest to, iż najczęściej sami organizowali sobie wypoczynek respondenci najubożsi.

Jeżeli mieszkańcy wsi podejmowali decyzje o udziale w ruchu turystycznym, gromadzili na ten cel oszczędności a taka forma występowała niezależnie od wielkości ewentualnych wydatków. Pewną, choć mniejszą rolę odgrywały nadwyżki finansowe występujące w budżecie domowym. Nieprzewidziane wpływy i pożyczki odgrywały minimalną rolę w finansowaniu wyjazdów turystyczno - wypoczynkowych.

O jakości zrealizowanych wyjazdów świadczy również ilość dni, podczas których respondenci wypoczywali poza miejscem swego zamieszkania. Uzyskano stosunkowo pozytywny obraz, gdyż najwięcej badanych i aktywnych turystycznie wyjechało na 11 - 14 dni - 34,1 %, 27,4 % na 2 - 6 dni, 19,0 % na 7 - 10 dni, 8,3 % na 15 - 21 dni oraz po 7,9 % na 2 dni lub 22 do 30 dni.

1.5. Plany turystyczne mieszkańców wsi

Na zakończenie badań zadano respondentom pytanie o ich plany dotyczące ewentualnego uczestnictwa w wyjazdach turystyczno - wypoczynkowych. Zwrócono uwagę, czy fakt dotychczasowej aktywności turystycznej ułatwia podjęcie decyzji o przyszłym wyjeździe. Ponad połowa - 55,1 % dotychczas aktywnych twierdzi, że będzie i w przyszłości wyjeżdżać, wskaźnik ten w grupie nieaktywnych wynosił jedynie 20,9 %. Nie będą wyjeżdżać/a/ odpowiedziało tylko 2,4 % aktywnych a już 10,9 % nieaktywnych. Wyrażono chęć wyjazdu, lecz przy zaistnieniu obaw o realność takich planów 38,1 % aktywnych i 56,7 % nieaktywnych. Raczej nie widzi możliwości wyjazdu 4,4 % aktywnych oraz 11,4 % nieaktywnych. Generalnie pewnymi wyjazdów było 35,1 % wszystkich respondentów, pragnęło wyjechać 49,0 %, raczej nie widzi możliwości 7,4 % badanych. Gdyby usunięto przeszkody, których obawiali się mieszkańcy wsi, aktywność turystyczna w latach przyszłych wynosiłaby 84,1 %, co świadczy o nasileniu potrzeb turystycznych a nawet przewyższałoby nieznacznie wskaźnik tych potrzeb, wynoszący 83,4 %. Pogłębienie sytuacji kryzysu ekonomicznego wielu rodzin w Polsce w 1989 r. wybitnie osłabiło taką optymistyczną wizję.

Badając zagadnienie perspektyw aktywności porównano uzyskane wyniki przy ujęciu analizowanych cech respondentów z przeciętnym poziomem przyszłej tzw. pewnej aktywności, wynoszącym 35,1 %. Wyższą aktywność mogą osiągnąć mężczyźni oraz osoby 18 - 40 letnie a z uwagi na wykształcenie ci respondenci, którzy legitymują się ukończeniem szkół ponadpodstawowych. Lepsze perspektywy rysują się przed osobami wolnymi lub rozwiedzionymi, a także tymi, którzy nie posiadają dzieci ale wywodzą się z gospodarstw 3 i więcej osobowych /możliwość zastępstwa/. Pewność niższą od przeciętnej zarejestrowano w grupie osób niepracujących /głównie renciści i emeryci/, rolników indywidualnych oraz robotników niewykwalifikowanych, w znacznie korzystniejszej

sytuacji mogą być pracownicy umysłowi i prywatni wytwórcy.

Osoby związane z pracą w rolnictwie, tak indywidualnym jak i państwowym i spółdzielczym, negatywnie ustosunkowały się co do pewności wyjazdów w okresach przyszłych. We wszystkich grupach tzw. stopień determinacji był znacznie niższy od przeciętnego. W grupie rolników indywidualnych podzielonych ze względu na powierzchnię ich gospodarstw rolnych najbliższej przeciętnego wskaźnika byli posiadacze gospodarstw 10 - 15 ha, dysponujący wystarczającą liczbą maszyn. Stopień specjalizacji rolniczej nie odgrywał zasadniczej roli.

Zamożność respondentów powodowała, że ci którzy określali ją jako wystarczającą, znacznie częściej niż pozostali twierdzili, iż wyjadą na wypoczynek. Stan bliski przeciętnej miał miejsce wśród badanych o zamożności średniej. Pozostali tylko w niewielkim procencie byli pewni że pojadą na wypoczynek.

Generalnie ujmując wynik tej ostatniej części badań empirycznych można powiedzieć, że w przyszłości w turystyce uczestniczyć będą głównie młodzi, ludzie, o wykształceniu średnim i wyższym, o stanie cywilnym określanym jako wolny, z gospodarstw 3 - 4 osobowych, nie obciążeni poważnymi obowiązkami w gospodarstwie domowym, uczący się lub studiujący, a także pracownicy umysłowi lub prywatni wytwórcy, o zamożności wystarczającej, już dotychczas korzystający z walorów ruchu turystycznego.

Należy więc zadać sobie pytanie - w jaki sposób zaktywizować turystycznie mieszkańców wsi, doprowadzając do wyrównania wskaźnika potrzeb turystycznych ze wskaźnikiem popytu turystycznego.

II DIAGNOZA STANU , PROPOZYCJE MODYFIKACJI

2.1. Opinie ekspertów - naukowców i praktyków

Dążąc do pewnej obiektywizacji badań przeprowadzonych dla potrzeb zadania II 1.2. przeprowadzono w grupie 25 naukowców i praktyków badania sondażowe, za pomocą kwestionariusza. Byli to specjaliści z dziedziny socjologii, ekonomii, rolnictwa, pedagogiki, zagadnień polityki przestrzennej, prawa, wychowania fizycznego i rekreacji oraz turystyki.

W pierwszej części kwestionariusza zwrócono się do ekspertów z prośbą o ustalenie kolejności czynników w sposób - ich zdaniem - najsilniej hamujących rozwój turystyki w środowisku wiejskim.

Uzyskano następujące wyniki :

1. Specyfika pracy rolniczej, determinująca rytm życia na wsi.
2. Ukształtowanie się potrzeb turystycznych.
3. Rozmiary czasu wolnego.
4. Hierarchia zaspakajania potrzeb turystycznych w stosunku do innych potrzeb - preferencje.
5. Słaba działalność promocyjna w zakresie turystyki na terenie wsi.
6. Niedorozwój infrastruktury społecznej i gospodarczej.
7. Względy finansowe - dochody mieszkańców wsi.
8. Nieznajomość organizatorów wypoczynku.
9. Praca w gospodarstwie domowym.
10. Brak dyspozycji funduszem socjalnym.
11. Poziom wykształcenia ludności wiejskiej.
12. Ceny usług turystycznych.
13. Niewystępowanie społecznej akceptacji turystyki.
14. Brak organizatorów wypoczynku.
15. Zwyczajowo ukształtowana struktura konsumpcji.
16. Społeczne wzory kultury i wypoczynku lokalnych społeczności.

17. Brak autokarów - popularnego na wsi środka transportu.
18. Starość demograficzna ludności wiejskiej.
19. Bierna rola podmiotów polityki społecznej w upowszechnianiu turystyki na wsi.
20. Słaba działalność takich organizacji społecznych jak : LZS, ZMW "Wici", KGW.

Eksperci potwierdzili wyniki badań empirycznych zaprezentowanych w punkcie I niniejszej pracy. Ich bowiem zdaniem szanse na uprawianie turystyki mają następujący mieszkańcy wsi : ludzie młodzi /obydwu płci/ w wieku do 25 lat, o wykształceniu co najmniej średnim, pracownicy najemni /nie właściciele indywidualnych gospodarstw rolnych/. Byłaby to turystyka przede wszystkim krajowa, tzw. popularna, powszechna, z uwagi na brak doświadczenia i sprzętu, niezbędnego dla turystyki kwalifikowanej, uprawiana grupowo a nie indywidualnie, skierowana na dalsze odległości, do miejsc już turystycznie znanych, poza sezonem ale częściowo i w sezonie turystycznym. Turystykę taką winny organizować szkoły, organizacje społeczne, jednostki turystyczne i jednostki gospodarcze funkcjonujące na terenie wsi. Najtrafniej spuentował to jeden z ekspertów, który stwierdził, że w środowisku wiejskim pożądanym byłoby aby turystykę organizował każdy, kto autentycznie chce to robić - taka liberalizacja daje gwarancje powodzenia.

Bardzo cenne było podzielenie się przez 22 spośród 25 ekspertów propozycjami działań, które w przyszłości mogłyby zaowocować rzeczywistym wzrostem ilości wyjazdów turystyczno - wypoczynkowych mieszkańców wsi. Tylko jedna z tych osób uznała, że obecny stan rzeczy jest typu status quo i trudno wyobrazić sobie jego zmiany. Pozostałych 21 ekspertów opowiedziało się za następującymi inicjatywami :

1. W grupie zagadnień związanych z rolnictwem, jako specyficznym obszarem aktywności ludności wiejskiej :

- a/ wzrost mechanizacji a nawet automatyzacji rolnictwa,
 - b/ dostępność do środków produkcji i do artykułów gospodarstwa domowego,
 - c/ wzrost kultury rolnej i wykształcenia fachowego rolników,
 - d/ wzrost areału w rękach rolnika,
 - e/ stabilna polityka zbytu produktów rolnych - rzeczywiste urynkowienie,
 - f/ rozwój serwicywilizacyjny rolnictwa,
 - g/ rozwój infrastruktury społecznej i technicznej na wsi.
2. W grupie aktywności podmiotów oferujących usługi turystyczne zwrócono uwagę na następujące problemy :
- a/ brak jednostki turystycznej, która specjalizowałaby się w obsłudze wsi; OST Gromada bowiem nie realizuje swoich statutowych zadań,
 - b/ wszelkie działania aktywizujące środowisko rolnicze mają charakter sporadyczny, okolicznościowy, o zasięgu najczęściej lokalnym,
 - c/ brak promocji turystyki na wsi, reklamy, oferty, informacji w radio i telewizji oraz ofert.

W związku z powyższym zaproponowano :

- przybliżenie akwizytorów turystycznych do potencjalnych klientów wywodzących się ze środowiska wiejskiego, np. poprzez sieć sklepów wiejskich lub kasy banków spółdzielczych oraz prowadzenie stałych akcji turystycznych;
- poszerzenie zasięgu szkolenia kadr społecznych /nauczyciele, członkowie Gminnych Spółdzielni, członkinie Kół Gospodyń Wiejskich, aktywiści samorządu wiejskiego;
- aktywizowanie ruchu turystycznego młodzieży poprzez szkoły oraz organizacje młodzieżowe, w związku z tym należy szkolić przyszłych

- nauczycieli w wyższych szkołach pedagogicznych w zakresie turystyki i krajoznawstwa;
- realizowanie programu wychowania dla turystyki i poprzez turystykę m.in. w szkołach - rozszerzając programy turystyczne i krajoznawcze;
 - kształtowanie kultury wypoczynku turystycznego wśród ludności wiejskiej, gdyż wciąż jeszcze wieś traktowana jest pod względem warunków pracy i bytowania jako czynnik produkcji, w związku z tym szczególnie promowane winny być imprezy turystyczne o wysokiej jakości;
 - ściśle celowe dotowanie wiejskich organizacji społecznych, które za takie środki przygotowują imprezy turystyczne;
 - Gminne Ośrodki Kultury, kombinaty ppgr, spółdzielnie rolnicze lub kółka rolnicze powinny dysponować własnymi, o wysokim standardzie autokarami - jest to bowiem czynnik stymulujący aktywność turystyczną, głównie wycieczkową, a w jednostkach tych należy szkolić instruktorów do obsługi imprez własnych;
 - praktyczne stosowanie przez jednostki przygotowujące oferty turystyczne zasady public relations;
 - na szerszą skalę należy stosować ułatwienia i rabaty związane z rolniczymi wyjazdami po sezonie turystycznym, które byłyby właściwie zareklamowane, poprzedzone atrakcyjną ofertą;
 - pożądane byłoby zwiększenie imprez propagatorskich, środowiskowych, krótkoterminowych;
 - zwiększenie aktywności na polu działalności turystycznej takich organizacji społecznych jak KGW, LZS, ZMW oraz organizacji spółdzielczych;
 - pożyteczne byłoby wydawanie masowego folderu pod wspólnym hasłem:

- Gdzie, jak i dlaczego powinna uprawiać turystykę ludność wiejska;
- stworzenie bazy urządzeń rekreacyjno - turystycznych na terenie wiejskim, m.in. poprzez wykorzystanie pałaców wiejskich oraz rekonstrukcję parków podworskich;
 - szerokie popularyzowanie turystyki zagranicznej, głównie specjalistycznej, skierowanej do krajów o wysokim poziomie rolnictwa, jak np. Holandia, Włochy;
 - szersze niż dotychczas wejście na wieś PTTK;
 - docenienie znaczenia i uznania w środowisku wiejskim wypoczynku połączanego z leczeniem sanatoryjnym.

Eksperti zwrócili uwagę, iż rozwijać winna się współpraca organizacji wiejskich z miejskimi, co pozwoliłoby na wymianę doświadczeń i organizowanie wspólnych imprez turystycznych. Można - drogą eksperymentu - wprowadzić docelowe książeczki oszczędnościowe na turystykę, np. na wycieczki dla młodzieży. Organizatorzy turystyki muszą pamiętać o ludziach starych mieszkających na wsi, gdyż ci często łatwiej mogą opuszczać miejsce swego zamieszkania. Przygotowując ofertę turystyczną nie należy brać pod uwagę pewnych obszarów recepcji turystycznej, bo nie są one czynnikiem decydującym, lecz konkretne atrakcje cenione przez mieszkańców wsi, np. ciekawy odcinek wybrzeża morskiego, kopalnia itp.

Propozycje ekspertów można ująć w trzech blokach zagadnień :

Blok I : Wzrost aktywności jednostek oferujących usługi turystyczne ludności wiejskiej.

Blok II : Wzrost działalności informacyjno-propagandowej oraz ofertowej oraz i doskonalenie kanałów dystrybucji.

Blok III : Modyfikacja programów imprez , nawiązujących do zapotrzebowania, zainteresowań i możliwości mieszkańców wsi.

W uwagach na temat takiej formy przeprowadzonych badań eksperci podkreślili, że wybierali takie a nie inne wersje odpowiedzi mając na względzie długotrwały kryzys społeczno - gospodarczy, który odbija się na pracy i wypoczynku ludności rolniczej i pozostałych mieszkańców polskiej wsi. Zwrócono uwagę, że żywy inwentarz hamuje możliwość podejmowania posunięć, które umożliwiałyby 2 - tygodniowe opuszczenie gospodarstwa, bez szkody dla niego.

Przeprowadzone badania wykazały, że te podstawowe przyczyny, które hamują rozwój turystyki w badanym środowisku będą usuwane /o ile taki proces będzie konsekwentnie realizowany/ przez wiele lat. Wynika to ze specyfiki pracy rolniczej, kształtowania się potrzeb turystycznych i ich hierarchii w stosunku do potrzeb gospodarstwa rolnego czy domowego, rozmiarów czasu wolnego, stanu infrastruktury społecznej i gospodarczej. Te zagadnienia należy po prostu przyjąć do wiadomości i tak kształtować ofertę turystyczną aby była dostosowana do realiów polskiej wsi. Sprowadza się to do wykorzystywania kompleksu działań marketingowych w przedsiębiorstwach turystycznych, takich jak strategia produktu, sprzedaży, kształtowania potrzeb itd. Nie umniejszając walorów wypowiedzi wielu ekspertów można bowiem stwierdzić, że ich propozycje są powielaniem starych inicjatyw, które nie uczyniły wiele dobrego. Czas skończyć z pewnymi stereotypami i haskami i dokonywać próby stworzenia wiejskiego rynku turystycznego.

2.2. Próba systematyki działań aktywizujących turystycznie mieszkańców wsi - nowe kreowanie podaży

Porządkując proces aktywizacji turystycznej ludności wiejskiej najistotniejsze wydaje się przyjęcie podstawowej zasady, iż człowiek jest podmiotem, jest centralną postacią zjawiska społeczno-gospodarczego

jakim jest turystyka a prapoczątkiem są jego potrzeby, przekształcające się w popyt dopiero wtedy gdy jednostka osiągnie świadomość, że mogą być one zaspokojone a siła nabywcza nominalnych dochodów jednostki jest odpowiednia do cen. W Polsce zaś zachowanie się klientów, turystów wiejskich na rynku nie jest znane ani badane. Są oni traktowani ciągle instrumentalnie, czyli jako kupujący, którzy reagują na cenę, na wzrost własnych dochodów i na krańcowe użyteczności wszystkich dóbr i usług. Przyjęcie zasady podmiotowości turysty, w tym i turysty wiejskiego nakłada obowiązek zmiany stosunków między producentami a ostatecznymi nabywcami. Producenci bowiem jeszcze przed podjęciem decyzji o produkcji towarów czy usług muszą skonfrontować swoje propozycje z opinią potencjalnych nabywców. Do tego celu służą wszelkie badania nabywców, reklama, oferty, akwizycja, public relations stosowane dla pełnego zaspokojenia potrzeb przez właściwy produkt turystyczny.^{7/}

Takie optymalne zastosowanie systemów sterowania musi bazować na znajomości rzeczywistości, co rozpoczyna się od "wyzwalania się" potrzeb. Są różne ich rodzaje - są one manifestowane, ujawniane, przekształcają się w popyt, są one także nieznane, utajone, drzemiące. Najważniejsze wydaje się budzenie tych nieujawnionych potrzeb. A właśnie tego rodzaju potrzeby występują w-śród większości mieszkańców wsi, która zdaje sobie wprawdzie sprawę z istnienia gospodarki turystycznej, nawet może interesować się turystyką, lecz z uwagi na wiele powodów w niej nie uczestniczy. Wszystkie działania muszą być więc skoncentrowane na tym aby tych potencjalnych klientów przekonać do pierwszego w ich życiu wyjazdu.

^{7/}Kornak A.: Marketing - zastosowanie w turystyce. Jelenia Góra A.E. 1987. : /maszynopis/ s. 22, 47, 49, 90, 180-181.

W pracy Markforschung im Tourismus^{8/} można spotkać specyfikę ośmiu rodzajów motywacji, oznaczonych jako prezentacja życzeń klientów tzw. wolnego czasu lub urlopu.

Rodzaj I : Życzenie biernego tradycyjnego wypoczynku.

Rodzaj II : Odrzucenie obciążeń dnia codziennego.

Rodzaj III : Interesy i intelektualne kontakty.

Rodzaj IV : Życzenie wymiany i rozszerzenie doświadczeń.

Rodzaj V : Życzenie zbliżających, osobistych /intymnych/ kontaktów.

Rodzaj VI : Życzenie aktywnego tradycyjnego wypoczynku połączone z romantycznymi przeżyciami.

Rodzaj VII : Przeżycie ryzykownej przygody.

Rodzaj VIII : Życzenie nieobowiązującego towarzystwa.

Konsekwencją jest zainteresowanie potencjalnych turystów następującymi formami aktywności :

- regeneracja poprzez pasywny wypoczynek,
- regeneracja poprzez aktywny wypoczynek,
- duchowa i środowiskowa aktywność,
- rozrywki zgodne z własnymi upodobaniami,
- poznanie, zwiedzanie, studia,
- wypoczynek plus leczenie uzdrowiskowe.

To m.in. umożliwia, poprzez określenie zainteresowań, dokonanie segmentacji potrzeb, polegające przede wszystkim na podziale wszystkich konsumentów na homogeniczne zbiory o jednakowych zainteresowaniach, przy spełnieniu trzech podstawowych warunków : a/ określenia składu badanych grup, b/ rozpoznanie potrzeb, c/ wykorzystanie wysoce spójnych kryteriów podziału na zbiory.

Następny krok w systemie działań aktywizujących, to doskonalenie

^{8/}-----
Marktforschung im Tourismus. Bericht über eine Fachtagung für
Tourismus. Studienkreis für Tourismus. E.v. Starnberg: 1972 s.39.

promocji, jako takiego zespołu instrumentów i środków tworzących składnie służące kontaktom między sprzedającymi a kupującymi, które będą spełniać funkcje optymalizacji tych kontaktów, szczególnie trudnych gdy jest to kupujący mieszkaniec wsi. Jedną z podstaw promocji jest dotarcie do środowiska wiejskiego z materiałami informacyjnymi w formie np. afiszów i prospektów reklamowych - wypełnianie tej poważnej luki informacyjnej. Szczególną kampanią promocyjną musi być objęta sprzedaż posezonowa, mająca szanse akceptacji w środowisku wiejskim, wspierana dodatkowo świadczeniami po obniżonych cenach, co opłaca się tak długo, jak będą one pokrywały część kosztów stałych przedsiębiorstwa.

Oferty kierowane na wieś muszą się wyróżniać, głównie wprowadzaniem innowacji, doskonaleniem jakości produktu turystycznego, wzbogacaniem treści.

Bardzo istotna wydaje się budowa i uzupełnianie kanałów dystrybucji. Mieszkaniec wsi nie może tracić czasu i energii aby dotrzeć do organizatorów programowanej imprezy turystycznej. Kanały te muszą maksymalnie zbliżać się do niego, głównie poprzez sieć urządzeń istniejących na terenie wsi lub gmin - np. banki gospodarki żywnościowej, gminne spółdzielnie itp. Kanały te winny stworzyć system dystrybucji mający odpowiednią strukturę organizacyjną o takich związkach i zależnościach, które umożliwiają szybkie przejście produktów, w tym wypadku kompleksowej oferty turystycznej, ze sfery wytwarzania do konsumpcji. Kanały te muszą być drożne.

Na wsi musi być stworzony rynek turystyczny a nie luźny zlepek inicjatyw lub w miarę regularnych działań rozmaitych jednostek nie współpracujących ze sobą. Rynek ten powstałby jako wynik zbliżonych decyzji turystów oraz wszystkich jednostek realizujących założenia socjalnej i rynkowej polityki państwa.

Rynek ten winien być zrównoważony, tzn. przy zaistnieniu takiego stosunku informacyjnego i materialnego między rozmiarami popytu i podaży a zamierzonym faktycznym zbytem, w którym to właśnie sprzedający zmuszeni są przystosować się do wymagań nabywców, tzn. turystów - mieszkańców wsi i organizować im wypoczynek w takim czasie i zakresie jaki im odpowiada. Rynek ten musiałby być stale badany, kontrolowany, oceniany. Takie działania stworzyłyby szanse perspektywicznego wprowadzenia marketingu do turystyki ludności wiejskiej, jako funkcję działania, które organizuje i orientuje aktyw przedsiębiorstwa na takie przekształcenie możliwości i zainteresowań klientów - mieszkańców wsi objawiające się ich efektywnymi żądaniem, w wykonywaną produkcję lub usługę, albo w dystrybucję produkcji czy usług, tak aby transfer produktu czy usługi spowodował osiągnięcie zysku założonego przez przedsiębiorstwo.^{9/}

D.Hebestreit wyróżnia następujące instrumenty marketingowe, niezbędne przy organizowaniu turystyki^{10/}:

- ~~osiągnięciem~~ określenie nosiciela osiągnięcia - kto, gdzie,
- określenie rozmiaru osiągnięcia - jakie, kiedy,
- określenie jakości osiągnięcia - jaka,
- kształtowanie się ceny,
- kształtowanie się asortymentów,
- kształtowanie się obsługi turystycznej i rzeczywistych gwarancji.

W pracy P.F.Druckera Die Praxis des Management formułowane są stosowane przez organizatorów podróży turystycznych następujące rodzaje przedsięwzięć i celów marketingowych :

9/ Czosnecki A.: Le marketing dans l'industrie hoteliere. XXIVe Congresde International. Warszawa-Kraków : H.O.RE.CA 1973 s.6.

10/ Hebestreit D.: Touristik Marketing /Ziele, Strategien, Instrumentarium/, Organization und Planung des Marketing von Reiseranstaltern. Berlin Verlag : Dynamische Okonomie 1977, Band 13, s.81-82.

1. Uzyskanie właściwego klimatu społecznego dla turystyki, co jest bardzo istotne w środowisku wiejskim.
2. Nadanie produktom wartości rynkowej.
3. Wprowadzenie innowacji, stałe poszukiwanie nowych form spędzania wypoczynku poza miejscem zamieszkania mieszkańców wsi.
4. Prowadzenie kooperacji i współdziałania wszystkich jednostek świadczących usługi turystyczne na rzecz mieszkańców wsi.
5. Realizacja rozwoju dochodowego, osiągnięcie zysku, co powinny wymusić zasady gospodarki rynkowej.
6. Właściwy system finansowania zadań.
7. Osiągnięcie sprawnego, doskonalącego się personelu, specjalizującego się w turystyce dla wsi.
8. Posiadanie rzeczowego kapitału obrotowego.

Reasumując można ująć te działania w pięć grup, stale weryfikowanych i doskonalonych.

Grupa pierwsza : Sprawdzenie i ujawnienie rezerw wytwórczych działalności turystycznej, tych które mogą być sprzedane z zyskiem, przy natychmiastowej odpowiedzi na pytanie : "Komu chcemy oferować usługę, kiedy, po jakiej cenie, przy pomocy jakich argumentów i przy jakiej organizacji dystrybucji".

Grupa druga : Informowanie potencjalnych klientów, w tym wypadku mieszkańców wsi, o istnieniu nowych usług, tworzenie w świadomości tych potencjalnych klientów pewnych zainteresowań i potrzeb skorzystania z danych usług, angażując do tego celu całą gamę środków i wpływów przy pomocy kampanii promocyjnej.

Grupa trzecia : Umożliwienie tym którzy będą poinformowani i którzy

wykazą gotowość skorzystania z oferowanych usług natychmiastowe ich zarezerwowanie za pośrednictwem siadki dystrybutorów.

Grupa czwarta : Skoordynowanie działań i z innymi jednostkami oferującymi usługi - tworzenie usług kompleksowych.

Grupa piąta : Kontrola i ocena osiągniętych rezultatów, bądź zbadanie przyczyn z powodu których osiągnięte rezultaty nie korespondują z planowanymi.^{11/}

Bez podejmowania tego typu inicjatyw nie będzie można mówić w przyszłości o kulturze wypoczynku na wsi a dystans dzielący ją od miasta będzie się w tej dziedzinie powiększał.

^{11/} Promotion of Tourist Services - Action Planning - Control.
Geneva : IUOTO 1972.

Z A K O Ń C Z E N I E

Przeprowadzone w niniejszym problemie badawczym rozważania nad problemem udziału w ruchu turystycznym mieszkańców wsi oraz działań które powinny być w tej dziedzinie podejmowane wskazują, że trudno doprowadzić do sformułowania jednoznacznych diagnoz. Czynnikiem pierwotnym jest skomplikowany stan społeczno - ekonomiczny wsi polskiej, nie znajdujący analogii w innych krajach Europy. Bez systematycznych modyfikacji podstawowych składników warunków bytu mieszkańców wsi, wszelkie nawet nowatorskie inicjatywy w ramach oferty turystycznej, mające na celu znaczny ilościowy i jakościowy postęp w poziomie aktywności turystycznej badanej grupy trafią w społeczną próżnię lub w najlepszym wypadku nie będą optymalnie wykorzystane.

Jednak nie zamyka to całości problematyki, gdyż w działalności podmiotów świadczących usługi na rzecz wsi w zakresie turystyki zauważono odchodzenie od tego środowiska albo stałe powielanie pewnych typów usług. Jest to bowiem klient trudny, wymagający wielu zabiegów - badania zainteresowań, wyobrażeń, motywacji, potrzeb, prowadzenia stałej informacji i reklamowania, promocji imprez, budowy kanałów dystrybucji, akwizycji prowadzonej w środowisku wiejskim, do czego jednostki te nie są przygotowane tak kadrowo, jak i organizacyjnie i kapitałowo.

Charakteryzowane powyżej trudne zjawiska w ramach potrzeb i popytu turystycznego mieszkańców wsi spotęgował jeszcze kryzys społeczno-gospodarczy.

W efekcie działania tych dwóch podstawowych grup czynników, tzn. warunków bytu mieszkańców wsi i stanu podaży turystycznej nastąpiło wypaczenie i zubożenie modelu wypoczynku badanej grupy. Dodatkową informacją, potwierdzającą przedstawione spostrzeżenia, stanowią wyniki badań ankietowych. Uzyskano w nich wysoki wskaźnik odpowiedzi

wskazujących na chęć wyjazdu lecz obawę o powodzenie realizacji takich planów a nawet stwierdzenie praktycznej niemożliwości skorzystania z wartościowego wypoczynku poza miejscem swego zamieszkania.

W latach 80-tych nie ukształtowano na wsi elementów rynku turystycznego. Budowane więc muszą być jego składniki, tzn. podaż, popyt, ceny. Działania winny być skoncentrowane na optymalizowaniu zgodności układu wejściowego i wyjściowego tzw. masy usługowej, rozumianej jako rodzaj, ilość, czas, miejsce i usługi towarzyszącej ofercie turystycznej, przedstawionej przez jednostki organizacyjne i oczekiwane przez potencjalnych klientów oraz konsumpcji dóbr i usług turystycznych... Sprowadzałoby się to w praktyce do przygotowania wypoczynku w takim czasie i zakresie jaki ludności wiejskiej odpowiada. Oznacza to rozpoznanie segmentów rynku i ich potrzeb, kształtowanie produktów, prowadzenie kampanii reklamowej, wykorzystanie do pośrednictwa sieci urzędów wiejskich i wszystkich, nawet niekonwencjonalnych kanałów dystrybucji, prowadzenie prawidłowej polityki cen /a może zasada duży obrót mały zysk?/. Stworzyłoby to szanse kreowania podaży w ujęciu marketingowym. Wydaje się, że zasady gospodarki w pełni rynkowej wymuszają taką filozofię - bo marketing jest filozofią wszelkiej aktywności społeczno-gospodarczej.

Zasygnalizowane problemy wymagają dalszych, systematycznych badań.

A N E K S

G P B P 08.06. II 1.2.

4. niski

12. Wielkość posiadanego gospodarstwa rolnego w ha:
1. do 2 ha	3. 5 - 7 ha	5. 10 - 15 ha
2. 2 - 5 ha	4. 7 - 10 ha	6. 15 ha i więcej
13. Rodzaj produkcji w indywidualnym gospodarstwie rolnym:
1. gospodarstwo pracuje na potrzeby własne
 2. wielokierunkowe
 3. specjalistyczne - posiadające kartę - jaką.....
14. Technika pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym:
1. wystarczająca ilość maszyn
 2. jeszcze niewystarczająca ilość maszyn
 3. metody tradycyjne

Część II

Potrzeby turystyczne mieszkańców wsi.

15. Czy odczuwa Pan/i/ potrzeby wyjazdu turystyczno-wypoczynkowego poza miejsce swego zamieszkania na 2 i więcej dni:
1. tak
 2. nie
16. Jeżeli nie odczuwa Pan/i/ takiej potrzeby, to dlaczego:
1. nigdy nie wyjeżdżałem/am/ w celach turystyczno-wypoczynkowych, nie znam walorów takich wyjazdów
 2. w moim otoczeniu nie ma tradycji uprawiania turystyki
 3. nie interesuje mnie turystyka - wolny czas zagospodarowuje w inny sposób - oglądam telewizję, odwiedzam znajomych, poświęcam się praktykom religijnym, hobby itp.
 4. warunki życia i pracy wyeliminowały u mnie tę potrzebę
17. Jeżeli odczuwa Pan/i/ potrzeby turystyczne, to co przeszkadza Panu/. w jej realizacji:
1. nie napotykam przeszkód
 2. specyfika pracy rolniczej - nadzór nad gospodarstwem
 3. brak czasu wolnego
 4. trudności organizowania takich wyjazdów - niemożność organizatorów, brak oferty turystycznej dla mieszkańców wsi, oddalenie przestrzenne organizatorów itp.
 5. obowiązki w gospodarstwie domowym
 6. względy finansowe, dochody, ceny
 7. inne przeszkody - jakie.....
18. Jaki rodzaj wyjazdów turystyczno-wypoczynkowych interesuje Pana/iq/ z uwagi na odległości od miejsca stażego zamieszkania:
1. tereny położone stosunkowo blisko / do 50 km /
 2. tereny położone stosunkowo dalej / ponad 50 km /
19. J.W. - ze względu na porę roku:
1. wiosna
 2. lato
 3. jesień
 4. zima
20. J.W. - ze względu na walory turystyczne danego terenu:
1. jeziora
 2. góry
 3. morze
 4. duże miasta
 5. obszary o koncentracji zabytków historycznych
 6. obszary na których występują przodujące jednostki rolnicze
 7. miejscowości uzdrowiskowe
 8. zagranica
21. J.W. - ze względu na częstotliwość wyjazdów w ciągu roku:
1. 1 raz
 2. 2 razy
 3. 3 razy i więcej

22. J.W. - ze względu na długość pobytu:

1. 2 dni	4. 11 - 14 dni	6. 21 - 30 dni
2. 2 - 6 dni	5. 15 - 21 dni	
3. 7 - 10 dni		

23. J.W. - ze względu na popularność obozów rekreacyjnych:

1. turystyka skierowana na obszary już spopularyzowane
2. turystyka skierowana na obszary jeszcze mało znane

24. J.W. - ze względu na organizatorów:

1. wyspecjalizowana jednostka turystyczna
2. jednostka gospodarstwa funkcjonująca na terenie wsi
3. organizacja społeczna
4. szkoła
5. parafia
6. rolnicze związki zawodowe, związki producentów rolnych
7. pragną organizować swoje wyjazdy samodzielnie

25. J.W. - ze względu na sposób zakwaterowania:

1. baza sezonowa - namioty, schroniska, domki kempingowe, stacje wodne, domy wycieczkowe itp.
2. baza całoroczna - hotele, motele, pensjonaty, ośrodki wypoczynkowe itp.
3. pragną mieszkać u krewnych lub znajomych

26. J.W. - ze względu na ilość osób towarzyszących w wyjeździe:

1. turystyka grupowa
2. turystyka indywidualna

27. J.W. - ze względu na wykorzystywany środek transportu:

1. autokar	4. rower
2. samochód osobowy	5. bez środka transportu
3. pociąg	6. inaczej - jak.....

28. Jaką formę uprawiania turystyki wybrałby /ab/ Pan/i/ jako najbardziej odpowiednią:

1. wycieczka kilkudniowa
2. wczasy w ośrodku wypoczynkowym
3. leczenie sanatoryjne
4. odwiedziny u krewnych lub znajomych
5. pobyt zagranicą
6. inny rodzaj wyjazdu - jaki.....

Część III

Pobyt turystyczny mieszkańców wsi

29. Czy w 1987 r. wyjeżdżał/a/ Pan/i/ na wypocznok trwający 2 dni lub dłużej:

1. tak
2. nie

30. Jakiego rodzaju był to wyjazd:

1. wycieczka zorganizowana
2. wczasy
3. pobyt w sanatorium
4. odwiedziny krewnych lub znajomych
5. pobyt zagranicą
6. inny - jaki.....

31. W jakiej porze roku Pan/i/ wyjeżdżał/a/:

1. wiosna
2. lato
3. jesień
4. zima

32. Ile razy w roku Pan/i/ wyjeżdżał/a/:

1. 1 raz
2. 2 razy
3. 3 razy i więcej

33. Ile kosztował ten wyjazd /to wyjazdy - tys./:
1. do 5 tys.
 2. 5 - 10 tys.
 3. 10 - 15 tys.
 4. 15 - 20 tys.
 5. 20 tys. i więcej
34. Jak sponosił /a/ Pan /i/ plany wyjazdu:
1. były to osiągnięcia celów
 2. były to nadwyżki finansowe
 3. były to nieprzewidziane koszty
 4. była to pożyczka
 5. inaczej - jak.....
35. Czy uzyskał/a/ Pan/i/ dofinansowanie do wyjazdu:
1. tak
 2. nie
36. Cto był organizatorem Pana/i/ wyjazdu:
1. biuro turystyczne /Grodzi, Lubin itp/ - jaki....
 2. organizacja rolników /Złot, Złot/ - jaka....
 3. organizacja społeczna /Złot, Złot, Złot/ - jaka....
 4. parafia
 5. szkoła
 6. sam/a/ organizator/ka/ wyjazd
 7. był to wyjazd z mojego miejsca pracy
 8. inny organizator - jaki.....
37. Na jak długo Pan/i/ wyjeżdżał/a/:
1. 2 dni
 2. 2 - 6 dni
 3. 7 - 10 dni
 4. 11 - 14 dni
 5. 15 - 21 dni
 6. 22 - 30 dni
38. Czy miał/a/ Pan/i/ trudności z zorganizowaniem wyjazdu:
1. tak
 2. nie
39. Jak ocenia Pan/i/ swoje wyjazdy turystyczno-wypoczynkowe w 1987 r.:
1. bardzo dobrze
 2. raczej dobrze
 3. raczej niedobrze
 4. negatywnie
40. Które z niżej wymienionych sprzętów turystycznych znajdują się u Pana/i/ posiadaniu:
1. mapy turystyczne	10. narty
2. przewodniki, informatorzy	11. plecak
3. namiot	12. rower
4. śpiwór	13. sprzęty
5. materac turystyczny	14. aparat fotograficzny
6. kuchnia turystyczna, kuchen	15. kajak
7. plecak	16. sprzęty camping.
8. buty turystyczne	17. kółki rowerowe
9. kije	18. sprzęty
41. Jakże ma Pan/i/ plany na przyszłość związane z wyjazdami turystyczno-wypoczynkowymi:
1. będą wyjeżdżał/a/
 2. nie będą wyjeżdżał/a/
 3. chce, ale nie wie czy i w jakim celu
 4. raczej nie widzi możliwości wyjazdu

UWAGI.....

Charakterystyka respondentów

lp.	Cecha	w liczbach	w %
1.	Ogółem	610	100
2.	Płeć: $N=610$		
	- mężczyźni	295	48,4
	- kobiety	315	51,6
3.	Wiek: $N=610$		
	- 18-20 lat	24	3,9
	- 21-25 lat	52	8,5
	- 26-30 lat	85	13,9
	- 31-40 lat	117	19,2
	- 41-50 lat	93	15,2
	- 51-60 lat	96	15,8
	- 61-65 lat	62	10,2
	- 66 lat i więcej	81	13,3
4.	Wykształcenie: $N=610$		
	- niepełne i pełne podstawowe	267	43,8
	- średnie zawodowe	181	29,7
	- średnie nieukończona	33	5,4
	- średnie	99	16,2
	- niepełne wyższe	16	2,6
	- wyższe	14	2,3
5.	Stan cywilny: $N=610$		
	- wolny	73	12,0
	- małżeński	472	77,4
	- rozwiedziony	13	2,1
	- wdowiec(a)	52	8,5
6.	Ilość osób w gospodarstwie domowym: $N=610$		
	- 1 osoba	27	4,4
	- 2 osoby	116	19,0
	- 3 osoby	129	21,1
	- 4 osoby	150	24,6
	- 5 osób	96	15,8
	- 6 osób i więcej	92	15,1
7.	Pozycja w gospodarstwie domowym: $N=610$		
	- głowa gospodarstwa	346	56,7
	- współmałżonek głowy	176	28,9
	- pozostali	88	14,4

		c.d.	
lp.	cecha	u Linbach	u %
8.	Spóób zarobkowania : $n=610$		
	- nie pracuj zarobowo	239	56,7
	- robotnik indywidualny	153	28,9
	- robotnik wykwalifikowany	109	17,9
	- robotnik niekwalifikowany	54	8,8
	- prywatny wytwórca	16	2,6
	- pracownik umysłowy bez wyższego wykształcenia	47	4,7
	- pracownik umysłowy z wyższym wykształceniem	11	1,8
9.	Klasyfikacja osób niepracujących: $n=239$		
	- renciści, emeryt	133	55,7
	- gospodyni domowa	67	28,0
	- uczeń, student	24	10,0
	- niepracujący z innych powodów	15	6,3
10.	Spóób zarobkowania rolniego: $n=239$		
	- praca we własnym gospodarstwie rolnym	209	87,4
	- praca u p.p.g.r.	17	7,1
	- praca u r.s.p.	3	1,3
	- praca u s.k.v.	9	3,8
	- inny	1	0,4
11.	Wielkość posiadanej gospodarstwa rolnego: $n=282$		
	- do 2 ha	94	33,3
	- 2 - 5 ha	40	14,2
	- 5 - 7 ha	37	13,1
	- 7 - 10 ha	31	11,0
	- 10 - 15 ha	38	13,5
	- 15 ha i więcej	42	14,9
12.	Stopień zarobkowości gospodarstwa domowego: $n=610$		
	- użytkownicy	106	17,4
	- średni	293	48,0
	- raczej niski	125	20,5
	- niski	86	14,1
13.	Rodzaj produkcji u ind. gosp. rolnym. $N=282$		
	- potrzebny własne	142	50,3
	- wielokierunkowe	128	45,4
	- specjalistyczne	12	4,3

Potreby funkcijne meškanosti

kp.	Cecha	odnosa potreby		dla odnosa potreby	
		u linbach	u %	u linbach	u %
1.	Ogółem:	509	83,4	101	16,6
2.	Plec: N=610				
	- męzyczna	248	84,1	47	15,9
	- kobieca	261	82,9	54	17,1
3.	Wiek: N=610				
	- 18-20 lat	22	91,7	2	8,3
	- 21-25 lat	52	100,0	0	0,0
	- 26-30 lat	80	94,1	5	5,9
	- 31-40 lat	100	85,5	17	14,5
	- 41-50 lat	81	87,1	12	12,9
	- 51-60 lat	77	80,2	19	19,8
	- 61-65 lat	46	74,2	16	25,8
	- 66 lat i więcej	51	63,0	30	37,0
4.	Wykształcenie: N=610				
	- niepełne i pełne podstawowe	203	76,0	64	24,0
	- zawodowe	154	85,1	27	14,9
	- średnie nieukończone	29	87,9	4	12,1
	- średnie	94	94,9	5	5,1
	- niepełne wyższe	16	100,0	0	0,0
	- wyższe	13	92,9	1	7,1
5.	Stan cywilny: N=610				
	- wolny	69	94,5	4	5,5
	- małżeński	333	83,3	79	16,7
	- rozwiedziony	11	84,6	2	15,4
	- wdowiec(a)	36	69,2	16	30,8
6.	Stan rodzinny: N=610				
	- posiada dzieci	425	81,9	94	18,1
	- nie posiada dzieci	84	92,3	7	7,7
7.	Ilość osób w gospodarstwie domowym: N=610				
	- 1 osoba	22	81,5	5	18,5
	- 2 osoby	84	72,4	32	27,6
	- 3 osoby	106	82,2	23	17,8
	- 4 osoby	135	90,0	15	10,0
	- 5 osób	87	90,6	9	9,4
	- 6 osób i więcej	45	81,5	17	18,5
8.	Pracę w gospodarstwie domowym: N=610				
	- główna gospodarstwa	276	79,3	40	20,2
	- współmieszkaniec	155	88,1	21	11,9
	- pozostali	48	88,6	10	11,4

wzrost?

Lp.	Lp.	Lp.	Odrzucono potrzeby		nie odrzucono potrzeb	
			o linbach	o %	o linbach	o %
3.	9.	Spóssob zarobkowania: $N=610$				
		- nie pracuje zarobkowo	180	45,3	59	24,7
		- rolnik indywidualny	139	90,8	14	9,2
		- rolnik nieukwalifikowany	42	47,8	12	22,2
		- rolnik ukwalifikowany	100	91,7	9	8,3
		- prywatny użytkownik	13	81,2	3	18,8
		- pracownik umysłowy bez wyższego wykształcenia	46	97,9	1	2,1
		- pracownik umysłowy z wyższym wykształceniem	11	100,0	0	0,0
10.	10.	Klasyfikacja osób niepracujących: $N=233$				
		- rencista, emeryt	86	64,7	47	35,3
		- gospodyni domowa	58	86,6	9	13,4
		- uczeń, student	23	95,8	1	4,2
		- pozostali	13	86,7	2	13,3
11.	11.	Spóssob zarobkowania rolnicze: $N=233$				
		- praca we własnym gospodarstwie rolnym	175	83,7	34	16,3
		- praca w ppgr	14	100,0	0	0,0
		- praca u rps	2	66,7	1	33,3
		- praca u sk	9	100,0	0	0,0
		- inny	1	100,0	0	0,0
12.	12.	Stopień zamożności gospodarstwa domowego: $N=610$				
		- uśredniającej	84	49,2	22	29,8
		- średni	256	87,4	37	12,6
		- niżej niski	99	49,2	26	20,8
		- niski	40	81,4	16	18,6
13.	13.	Wielkość gospodarstwa rolnego: $N=282$				
		- do 2 ha	13	47,7	21	22,3
		- 2 - 5 ha	35	87,5	5	12,5
		- 5 - 10 ha	29	48,4	8	21,6
		- 10 - 15 ha	28	90,3	3	9,7
		- 15 ha i więcej	32	84,2	6	15,8
			40	95,2	2	4,8
14.	14.	Rodzaj produkcji w indywidualnym gospodarstwie rolnym: $N=282$				
		- potrzeby własne	112	48,9	30	21,1
		- uniwersalne	113	88,3	15	11,7
		- specjalistyczne	12	100,0	0	0,0
15.	15.	Technika pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym: $N=282$				
		- użytkownicy i właściciele maszyn	39	86,7	6	13,3
		- inne nieużytkownicy i właściciele maszyn	93	88,6	12	11,4
		- metody tradycyjne	105	49,5	27	20,5

Lehy respondentů a příznaky nedostatku potřeb turistických

číslo	Leha	Nizky nie vychádzal		Brak tradyji		Brak zaintenzanie		Uptyv vanutku izia i prav	
		u linbach	u %	u linbach	u %	u linbach	u %	u linbach	u %
1.	Ogorem: N=101	30	29,7	8	7,9	15	14,8	55	54,4
2.	Žlec:								
	- mpcyena N=47	6	12,8	4	8,5	8	17,0	30	63,8
	- kobieta N=54	24	44,4	4	7,4	7	13,0	25	46,3
3.	Wiek:								
	- 18-20 let N=2	0	0,0	2	100,0	0	0,0	0	0,0
	- 21-25 let N=0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
	- 26-30 let N=5	0	0,0	0	0,0	2	40,0	3	60,0
	- 31-40 let N=17	11	64,7	0	0,0	2	11,8	5	29,4
	- 41-50 let N=12	3	25,0	3	25,0	2	16,7	5	41,7
	- 51-60 let N=19	5	26,3	0	0,0	3	15,8	12	63,2
	- 61-65 let N=16	6	37,5	2	12,5	1	6,2	9	56,2
	- 66 let i vicej N=30	5	16,7	1	3,3	5	16,7	21	70,0
4.	Wykrotolienie:								
	- niepelne i pelne podstavowe N=64	16	25,0	6	9,4	7	10,9	39	60,9
	- zasadnicu zawodowe N=27	12	44,4	2	7,4	6	22,2	9	33,3
	- suchnik nieukoncow N=4	0	0,0	0	0,0	1	25,0	3	75,0
	- suchnik N=5	2	40,0	0	0,0	1	20,0	3	60,0
	- niepelne wyszu N=0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
	- wyszu N=1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	100,0
5.	Stan cywilny:								
	- wotny N=4	0	0,0	1	25,0	2	50,0	1	25,0
	- molienski N=79	26	32,9	5	6,3	11	13,9	40	50,6
	- roziedkiony N=2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	100,0
	- wdowiec(a) N=16	4	25,0	2	12,5	2	12,5	12	75,0
6.	Stan rodzinny:								
	- poriadke dzieci N=94	28	30,9	7	7,4	13	13,8	53	56,4
	- nie poriadke dzieci N=7	2	28,6	1	14,3	2	28,6	2	28,6
7.	Ilosc osob u gospodarstwie domowym:								
	- 1 osoba N=5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	5	100,0
	- 2 osoby N=32	7	21,9	1	3,1	4	12,5	21	65,6
	- 3 osoby N=23	14	60,8	1	4,3	1	4,3	8	34,8
	- 4 osoby N=15	2	13,3	2	13,3	6	40,0	7	46,7
	- 5 osob N=9	3	33,3	2	22,2	2	22,2	4	44,4
	- 6 osob i vicej N=17	4	23,5	2	11,8	2	11,8	10	58,8
8.	Pozycja u gospodarstwie domowym:								
	- glowne gospodarstwo N=70	21	30,0	4	5,7	9	12,8	40	57,1
	- wspolmaliznek glowny gospodarstwo N=21	7	33,3	1	4,8	4	19,0	10	47,6
	- pozostali N=10	2	20,0	3	30,0	2	20,0	5	50,0

verke!

dp.	Cecha	Nigdy nie wyjeżdżał		Brak tradycji		Brak zainteresowania		Bpływu warunków życia i pracy	
		u liczb	u %	u liczb	u %	u liczb	u %	u liczb	u %
9.	Sposób zarobkowania: - nie pracuje zawodowo N=53 - robotnik indywidualny N=17 - robotnik niewyuczałkowy N=12 - robotnik wykwalifikowany N=9 - pracownik umysłowy bez wyższego wykształcenia N=1 - pracownik umysłowy z wyższym wykształceniem N=0 - prywatny wytwórca N=3	12 8 2 2 0 0 0	20,3 57,1 16,7 22,2 0,0 0,0 0,0	7 1 0 0 0 0 1	11,9 7,1 0,0 0,0 0,0 0,0 33,3	7 3 2 2 1 0 0	11,9 21,4 16,7 22,2 100,0 0,0 0,0	38 8 9 5 1 0 2	64,4 57,1 15,0 55,5 100,0 0,0 66,6
10.	Klasyfikacja osób nie- pracujących: - renciści, emeryci N=47 - gospodyni domowa N=9 - uczeń, student N=1 - pozostałe N=2	9 3 0 0	19,1 33,3 0,0 0,0	4 2 1 0	44,4 22,2 100,0 0,0	6 1 0 0	12,8 11,1 0,0 0,0	32 4 0 2	68,1 44,4 0,0 100,0
11.	Sposób zarobkowania rd- niwego: - praca w własnym gospo- darstwie rolnym N=34 - praca w ppz N=0 - praca w nsp N=1 - praca w slcu N=0 - inny N=0	21 0 0 0 0	61,8 0,0 0,0 0,0 0,0	3 0 0 0 0	8,8 0,0 0,0 0,0 0,0	6 0 0 0 0	17,6 0,0 0,0 0,0 0,0	23 0 1 0 0	67,6 0,0 100,0 0,0 0,0
12.	Stan zamożności gospodarstwa domowego: - wytworzejcy N=22 - średni N=37 - raczej niski N=26 - niski N=16	16 9 4 1	42,1 24,3 15,4 6,2	3 1 4 0	13,6 2,7 15,4 0,0	1 9 4 1	4,5 24,3 15,4 6,2	5 18 17 15	22,7 48,6 65,4 93,7
13.	Wielkość gosp. rolnego: - do 2 ha N=21 - 2-5 ha N=5 - 5-7 ha N=8 - 7-10 ha N=3 - 10-15 ha N=6 - 15 ha i więcej N=2	6 2 3 1 2 1	28,6 40,0 37,5 33,3 33,3 50,0	2 1 0 0 1 0	9,5 20,0 0,0 0,0 16,7 0,0	4 1 0 1 2 0	13,0 20,0 0,0 33,3 33,3 0,0	11 1 5 1 2 1	53,4 20,0 62,5 33,3 33,3 50,0
14.	Źródła produkcji w indy- widualnym gosp. rolnym: - potrzeby własne N=30 - uniwersalne N=15 - specjalistyczne N=0	11 4 0	36,7 26,7 0,0	4 0 0	13,3 0,0 0,0	4 4 0	13,3 26,7 0,0	14 7 0	46,7 46,7 0,0
15.	Technika pracy w indy- widualnym gosp. rolnym: - wytworzejcy (tłoc' masy) N=6 - jeszcze nie wytworzejcy tłoc' masy N=12 - metody tradycyjne N=27	2 3 10	33,3 25,0 37,0	1 1 2	16,7 8,3 7,4	2 2 4	33,3 16,7 14,8	1 6 15	16,7 50,0 55,5

Specyfikacja przeszkód utrudniających respondentom
realizację ich potrzeb kulturalnych

Lp	Cecha	Nie ma przeszkód		Specyfika przeszkód		Brak czasu wolnego		Miejsce aktywności organizowanej		Praca w gospodarstwie domowym		Względy finansowe		Inne	
		w.l.	%	w.l.	%	w.l.	%	w.l.	%	w.l.	%	w.l.	%	w.l.	%
1.	Ogółem N=509	58	11,4	124	24,4	159	31,2	68	13,3	117	23,0	211	41,4	17	3,3
2.	Płeć:														
	- mężczyźni N=248	29	11,7	80	32,2	88	35,5	31	12,5	40	16,1	92	37,1	6	2,4
	- kobiety N=261	29	11,1	44	16,8	71	27,2	37	14,2	77	29,5	119	45,6	11	4,2
3.	Wiek:														
	- 18-20 lat N=22	9	40,9	0	0,0	1	4,5	4	18,2	1	4,5	7	31,8	0	0,0
	- 21-25 lat N=52	7	13,5	6	11,5	16	30,8	3	5,8	11	21,1	21	40,4	3	5,8
	- 26-30 lat N=80	9	11,2	17	21,2	31	38,7	11	13,7	18	22,5	29	36,2	4	5,0
	- 31-40 lat N=100	14	14,0	25	25,0	35	35,0	16	16,0	21	21,0	43	43,0	0	0,0
	- 41-50 lat N=81	6	7,4	28	34,6	27	33,3	10	12,3	21	25,9	31	38,3	1	1,2
	- 51-60 lat N=77	7	9,1	28	36,4	24	31,2	9	11,7	21	27,3	28	36,4	1	1,3
	- 61-65 lat N=46	3	6,5	15	32,6	12	26,1	10	21,7	11	23,9	26	56,5	0	0,0
	- 66 lat i więcej N=51	3	5,9	5	9,8	13	25,5	5	9,8	13	25,5	26	51,0	8	15,7
4.	Wykształcenie:														
	- niepełne i pełne podstawowe N=203	11	5,4	56	27,6	60	29,5	32	15,8	52	25,6	95	46,8	9	4,4
	- zas. zawodowe N=154	15	9,7	40	26,0	47	30,5	17	11,0	36	23,4	65	42,2	5	3,2
	- niepełne średnie N=29	7	24,1	6	20,7	10	34,5	4	13,8	4	13,8	8	27,6	1	3,4
	- średnie N=94	13	13,8	20	21,3	37	39,4	10	10,6	22	23,4	37	39,4	1	1,1
	- niepełne wyższe N=16	5	31,2	1	6,2	3	18,7	3	18,7	2	12,5	4	25,0	1	6,2
	- wyższe N=13	7	53,8	1	7,7	2	15,4	2	15,4	1	7,7	2	15,4	0	0,0
5.	Stan cywilny:														
	- wolny N=69	17	24,6	4	5,8	15	21,7	5	7,2	7	10,1	24	34,8	4	5,8
	- małżeński N=333	35	8,9	110	28,0	130	33,1	58	14,7	98	24,9	163	41,5	11	2,8
	- rozwiedziony N=11	2	18,2	1	9,1	4	36,4	0	0,0	1	9,1	7	63,6	0	0,0
	- wdowiec (a) N=36	4	11,1	9	25,0	10	27,8	3	8,3	10	27,8	17	47,2	2	5,5
6.	Stan rodzinny:														
	- posiada dzieci N=425	33	9,2	113	26,6	136	32,0	62	14,6	108	25,4	183	43,0	14	3,3
	- nie posiada dzieci N=84	19	22,6	11	13,1	23	27,4	6	7,1	9	10,7	28	33,3	3	3,6
7.	Ilość osób w gospodarstwie domowym:														
	- 1 osoba N=22	3	13,6	6	27,3	2	9,1	2	9,1	6	27,3	10	45,4	2	9,1
	- 2 osoby N=84	8	9,5	21	25,0	28	33,3	15	17,8	20	23,8	39	46,4	2	2,4
	- 3 osoby N=106	16	15,1	29	27,3	31	29,2	13	12,3	22	20,7	40	37,7	3	2,8
	- 4 osoby N=135	18	13,3	26	19,2	46	34,1	19	14,1	28	20,7	56	41,5	3	2,2
	- 5 osób N=87	6	6,9	25	28,7	33	37,9	11	12,6	24	27,6	37	42,5	2	2,3
	- 6 osób i więcej N=75	7	9,3	18	24,0	19	25,3	8	10,7	17	22,7	29	38,7	5	6,7
8.	Przebieg w gospodarstwie domowym:														
	- główne gospodarstwo N=27	28	10,1	91	33,0	90	32,6	38	13,8	49	17,7	112	40,6	9	3,3
	- współmieszkaniec głównego gospodarstwa N=155	13	8,4	29	18,7	49	31,6	19	12,2	59	38,1	67	43,2	6	3,9
	- pozostali N=78	17	21,8	4	5,1	20	25,6	11	14,1	9	11,5	32	41,0	2	2,6

zakończ.

Lp.	Cecha	Liczba przeszkol.		Specyfika pracy rolniczej		Brak czasu wolnego		Mata aktywności organizacyjnej		Praca u gospodarstwa domowego		Uzyskiwane finanse		Inne	
		absolut	o%	absolut	o%	absolut	o%	absolut	o%	absolut	o%	absolut	o%	absolut	o%
9.	Spółka zarobkowania:														
	- nie pracuje $N=180$	23	12,8	26	14,4	42	23,3	30	16,7	54	30,0	94	52,2	8	4,4
	- rolnik indywidualny $N=133$	4	2,9	96	69,1	54	39,8	20	14,4	33	23,7	28	20,1	9	2,1
	- rolnik niekwalifikowany $N=142$	2	4,8	5	11,9	12	28,6	4	9,5	7	16,7	22	52,4	1	2,4
	- rolnik wykwalifikowany $N=100$	15	15,0	8	8,0	33	33,0	11	11,0	16	16,0	48	48,0	3	3,0
	- prywatny wykonawca $N=13$	2	15,4	0	0,0	6	46,1	2	15,4	1	7,7	2	15,4	1	7,7
	- pracownik umysłowy bez wykształcenia $N=46$	7	15,2	2	4,3	16	34,8	6	13,0	13	28,3	23	50,0	0	0,0
	- pracownik umysłowy z wykształceniem $N=11$	6	54,5	0	0,0	0	0,0	1	9,1	2	18,2	3	27,3	0	0,0
10.	Klasyfikacja osób niepracujących:														
	- renciści, emeryci $N=86$	8	9,3	9	10,5	23	26,7	19	22,1	25	29,1	61	70,9	4	4,6
	- gosp. domowa $N=58$	5	8,6	17	29,3	19	32,7	5	8,6	22	37,9	18	31,0	1	1,7
	- uczni, student $N=23$	9	39,1	0	0,0	0	0,0	4	17,4	1	4,3	8	34,8	1	4,3
	- pozostali $N=13$	1	7,7	0	0,0	0	0,0	2	15,4	6	46,1	7	53,8	2	15,4
11.	Spółka zarobkowania rolniczej:														
	- własne gospodarstwo $N=115$	7	4,0	110	62,8	73	41,7	24	13,7	46	26,2	39	22,3	4	2,3
	- praca u ppzw $N=17$	4	23,5	2	11,8	6	35,3	2	11,8	5	29,4	6	35,3	0	0,0
	- praca u rps $N=2$	0	0,0	0	0,0	2	100,0	0	0,0	0	0,0	1	50,0	0	0,0
	- praca u skw $N=9$	0	0,0	1	11,1	3	33,3	1	11,1	1	11,1	6	66,7	1	11,1
	- inny $N=1$	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	100,0	0	0,0	0	0,0
12.	Stan zaopatrzenia gospodarstwa domowego:														
	- wystarczający $N=84$	22	26,2	27	32,1	23	27,4	6	7,1	15	17,8	17	20,2	1	1,2
	- średni $N=256$	29	11,3	65	25,4	90	35,1	39	15,2	65	25,4	85	33,2	11	4,3
	- niewystarczający $N=99$	2	2,0	23	23,2	27	27,3	13	13,1	28	28,3	60	60,6	3	3,0
	- niski $N=70$	5	7,1	9	12,8	19	27,1	10	14,3	9	12,8	49	70,0	2	2,8
13.	Wielkość gosp. rolnego:														
	- do 2 ha $N=73$	4	5,5	14	19,2	27	37,0	10	13,7	14	19,2	40	54,8	2	2,7
	- 2 do 5 ha $N=35$	2	5,7	14	40,0	14	40,0	6	17,1	11	31,4	13	37,1	1	2,8
	- 5 do 7 ha $N=29$	0	0,0	19	65,5	8	27,6	1	3,4	11	37,9	7	24,1	1	3,4
	- 7 do 10 ha $N=28$	4	14,3	17	60,7	11	39,3	3	10,7	6	21,4	6	21,4	2	7,1
	- 10 do 15 ha $N=32$	2	6,2	20	62,5	10	31,2	3	9,4	11	34,4	5	15,6	1	3,1
	- 15 ha i więcej $N=40$	0	0,0	35	87,5	20	50,0	9	22,5	9	22,5	2	5,0	0	0,0
14.	Rodzaj produkcji u indywidualnego gosp. rol.:														
	- polne $N=112$	6	5,3	35	31,2	36	32,1	15	13,4	27	24,1	50	44,6	2	1,8
	- uniwersalne $N=113$	6	5,3	73	64,6	50	44,2	15	13,3	31	27,4	21	18,6	4	3,5
	- specjalistyczne $N=12$	0	0,0	11	91,7	4	33,3	2	16,7	4	33,3	2	16,7	1	8,3
15.	Technika pracy u indywidualnym gosp. rol.:														
	- wystarczająca $N=39$	1	2,6	27	69,2	16	41,0	4	10,2	9	23,1	5	12,8	1	2,6
	- jeszcze niewystarczająca $N=93$	5	5,4	62	66,7	37	39,8	15	16,1	28	30,1	17	18,3	1	1,1
	- brak $N=105$	6	5,7	30	28,6	37	35,2	13	12,4	25	23,8	51	48,6	5	4,8

Wybrane cechy respondentów a ich potrzeby w zakresie
 występowania wyjazdów turystycznych w ciągu roku

Lp.	Cecha	1 raz		2 razy		3 razy i więcej	
		u liczbach	u %	u liczbach	u %	u liczbach	u %
1.	Ogółem N = 503	351	68,9	93	18,3	65	12,8
2.	Stwierdzenie:						
	- mężczyźni N = 248	153	64,1	58	23,4	31	12,5
	- kobiety N = 261	192	73,6	35	13,4	34	13,0
3.	Wiek:						
	- 18-20 lat N = 22	4	18,2	6	27,3	12	54,5
	- 21-25 lat N = 52	24	46,1	15	28,8	13	25,0
	- 26-30 lat N = 80	49	61,2	17	21,2	13	16,2
	- 31-40 lat N = 100	74	74,0	19	19,0	8	8,0
	- 41-50 lat N = 81	61	75,3	14	17,3	6	7,4
	- 51-60 lat N = 77	58	75,3	13	16,9	6	7,8
	- 61-65 lat N = 46	40	86,9	2	4,3	4	8,7
	- 66 lat i więcej N = 51	41	80,4	7	13,7	3	5,9
4.	Wykształcenie:						
	- niepełne i pełne pod- stawowe N = 203	171	84,2	19	9,3	13	6,4
	- zasadnicze zawodowe N = 154	105	68,2	33	21,4	17	11,0
	- nieukończona średnia N = 29	15	51,7	6	20,7	4	24,1
	- średnie N = 94	48	51,1	27	28,7	19	20,2
	- niepełne wyższe N = 16	5	31,2	5	31,2	6	40,0
	- wyższe N = 13	7	53,8	3	23,1	3	23,1
5.	Sposób zarobkowania:						
	- nie pracuje N = 180	137	76,1	21	11,7	21	11,7
	- robotnik indywidualny N = 139	108	77,7	21	15,1	10	7,2
	- robotnik niewykwalifiko- wany N = 42	30	71,4	6	14,3	1	2,4
	- robotnik wykwalifiko- wany N = 100	56	56,0	25	25,0	19	19,0
	- prywatny wytwórca N = 13	6	46,1	4	30,8	3	23,1
	- pracownik umysłowy bez wyższego wykształcenia N = 46	20	43,5	15	32,6	11	23,9
	- pracownik umysłowy z wyższym wykształceniem N = 11	8	72,7	1	9,1	2	18,2

Wybrane cechy respondentów o ich potrzeby
o zakresie zakwaterowania

Lp.	Cecha	Baza sezonowa		Baza całoroczna		Kilku lub żadnej	
		w lokalach	%	w lokalach	%	w lokalach	%
1.	Ogółem N=509	221	43,4	232	45,6	84	16,5
2.	Płeć:						
	- mężczyźni N=248	110	44,3	103	41,5	49	19,7
	- kobiety N=261	111	42,5	129	49,4	35	13,4
3.	Wiek:						
	- 18-20 lat N=22	19	86,4	4	18,2	0	0,0
	- 21-25 lat N=52	36	69,2	15	28,8	4	7,7
	- 26-30 lat N=80	49	61,2	26	32,5	13	16,2
	- 31-40 lat N=100	54	54,0	42	42,0	11	11,0
	- 41-50 lat N=81	35	43,2	41	50,6	6	7,4
	- 51-60 lat N=77	13	16,9	49	63,6	20	26,0
	- 61-65 lat N=46	6	13,0	27	58,7	14	30,4
	- 66 lat i więcej N=51	9	17,6	28	54,9	16	31,4
4.	Wykształcenie:						
	- niepełne i pełne podstawowe N=203	60	29,5	108	53,2	39	19,2
	- zasadnicze zawodowe N=154	84	54,5	61	39,6	19	12,3
	- niepełne średnie N=29	18	62,1	14	48,3	1	3,4
	- średnie N=94	48	51,1	37	39,4	18	19,1
	- niepełne wyższe N=16	6	37,5	10	62,6	0	0,0
	- wyższe N=13	7	53,8	2	15,4	7	53,9
5.	Sposób zarobkowania:						
	- nie pracuje N=180	59	32,8	95	52,8	31	17,2
	- rolnik indywidualny N=139	50	36,0	74	53,2	26	18,7
	- robotnik niewykwalifikowany N=42	19	45,2	14	33,3	4	9,5
	- robotnik wykwalifikowany N=100	65	65,0	26	26,0	12	12,0
	- prywatny wytwórca N=13	7	53,8	5	38,5	1	7,7
	- pracownik umysłowy bez wyższego wykształcenia N=16	23	50,0	23	50,0	6	13,0
	- pracownik umysłowy z wyższym wykształceniem N=11	7	63,6	3	27,3	5	45,4

Wybrane cechy respondentów a ich potrzeby
w zakresie form uprawianej turystyki

Lp.	Cecha	Wycieczka kilkudniowa		Wzrost		Lenienie sanato- ryjne		Odwie- dliny		Pobyt za granicą		Inny	
		Wl.	W%	Wl.	W%	Wl.	W%	Wl.	W%	Wl.	W%	Wl.	W%
1.	Ogółem N = 509	161	31,6	186	36,5	110	21,6	71	13,9	95	18,7	9	1,8
2.	Płeć:												
	- mężczyźni N = 248	79	31,8	93	37,5	47	18,9	34	13,7	52	21,0	4	1,6
	- kobiety N = 261	82	31,4	93	35,4	63	24,1	37	14,2	43	16,5	5	1,9
3.	Wiek:												
	- 18-20 lat N = 22	15	68,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	10	45,5	2	9,1
	- 21-25 lat N = 52	30	57,7	19	36,5	2	3,8	2	3,8	19	36,5	0	0,0
	- 26-30 lat N = 80	30	37,5	39	48,7	3	3,7	16	20,0	19	23,7	3	3,7
	- 31-40 lat N = 100	28	28,0	50	50,0	5	5,0	8	8,0	25	25,0	2	2,0
	- 41-50 lat N = 81	23	28,4	42	51,8	16	19,7	9	11,1	9	11,1	2	2,5
	- 51-60 lat N = 77	22	28,6	19	24,7	29	37,7	13	16,9	8	10,4	0	0,0
	- 61-65 lat N = 46	5	10,9	9	19,6	26	56,5	13	28,3	4	8,7	0	0,0
	- 66 lat i więcej N = 51	8	15,7	8	15,7	29	56,9	10	19,6	1	2,0	0	0,0
4.	Wykształcenie:												
	- niepełne i pełne podstawowe N = 203	49	24,1	59	29,1	82	40,4	35	17,2	13	6,4	1	0,5
	- zasadnicze zawodowe N = 154	48	31,2	71	46,3	15	9,7	16	10,4	30	19,5	4	2,6
	- nieukończona średnia N = 29	15	51,7	12	41,4	3	10,3	2	6,9	9	31,0	1	0,6
	- średnie N = 94	37	39,4	32	34,0	9	9,6	12	12,8	31	33,0	2	2,1
	- niepełne wyższe N = 16	5	31,2	7	43,7	0	0,0	1	6,2	9	56,2	0	0,0
	- wyższe N = 13	7	53,8	5	38,5	1	7,7	5	38,5	3	23,1	1	7,7
5.	Sposób zarobkowania:												
	- nie pracuje N = 180	44	24,4	54	30,0	63	35,0	27	15,0	23	12,8	3	1,7
	- robotnik indywidualny N = 139	47	33,8	47	33,8	31	22,3	20	14,4	25	18,0	1	0,7
	- pr. robotnik nieukwalifikowany N = 42	12	28,6	17	40,5	7	16,7	6	14,3	3	7,1	1	2,4
	- robotnik ukwalifikowany N = 100	38	38,0	43	43,0	9	9,0	10	10,0	23	23,0	3	3,0
	- prywatny wytwórca N = 13	4	30,8	6	46,1	1	7,7	1	7,7	4	30,8	0	0,0
	- prac. umysłowy bez własnego wykształcenia N = 46	16	34,8	20	43,5	4	8,7	6	13,0	18	39,1	0	0,0
	- prac. umysłowy z własnym wykształceniem N = 11	5	45,4	5	45,4	0	0,0	4	36,4	2	18,2	1	9,1

Stan aktywności Ankietyjnej respondentów w 1984r.

Lp.	Cecha	Wyjeżdżał		Nie wyjeżdżał	
		w latach	%	w latach	%
1.	Ogółem $N=610$	252	41,3	358	58,7
2.	Płeć:				
	- mężczyźni $N=295$	119	40,3	176	59,7
	- kobiety $N=315$	133	42,2	182	57,8
3.	Wiek:				
	- 18-20 lat $N=24$	18	45,0	6	25,0
	- 21-25 lat $N=52$	38	73,1	14	26,9
	- 26-30 lat $N=85$	38	44,7	47	55,3
	- 31-40 lat $N=117$	46	39,3	71	60,7
	- 41-50 lat $N=93$	36	38,7	57	61,3
	- 51-60 lat $N=96$	36	37,5	60	62,5
	- 61-65 lat $N=62$	19	30,6	43	69,4
	- 66 lat i więcej $N=81$	21	25,9	60	74,1
4.	Wykształcenie:				
	- niepełne i pełne podstawowe $N=264$	77	28,8	187	71,2
	- zasadnicze zawodowe $N=181$	69	38,1	112	61,9
	- nieukończona średnia $N=33$	21	63,6	12	36,4
	- średnia $N=99$	63	63,6	36	36,4
	- niepełna wyższa $N=16$	13	81,2	3	18,8
	- wyższa $N=14$	9	64,3	5	35,7
5.	Stan cywilny:				
	- wolny $N=73$	47	64,4	26	35,6
	- małżeński $N=472$	130	40,2	282	59,8
	- rozwiedziony $N=13$	4	30,8	9	69,2
	- wdowiec(a) $N=52$	11	21,1	41	78,9
6.	Stan rodzinny:				
	- posiada dzieci $N=519$	196	37,8	323	62,2
	- nie posiada dzieci $N=91$	56	61,5	35	38,5
7.	Ilość osób w gospodarstwie domowym:				
	- 1 osoba $N=27$	6	22,2	21	77,8
	- 2 osoby $N=116$	37	31,9	79	68,1
	- 3 osoby $N=129$	61	47,3	68	52,7
	- 4 osoby $N=150$	69	46,0	81	54,0
	- 5 osób $N=96$	42	43,7	54	56,3
	- 6 osób i więcej $N=92$	37	40,2	55	59,8
8.	Przyjęcie w gospodarstwie domowym:				
	- głowa gospodarstwa domowego $N=346$	129	37,3	217	62,7
	- współmieszkaniec głowy gospodarstwa domowego $N=146$	72	49,3	74	50,7
	- pozostali $N=88$	51	57,9	37	42,1

Stan aktywności funkcjonalnej respondentów - 1987r - c.d.

Op.	Cecha	Wyjeździł		Nie wyjeździł	
		w linbach	%	w linbach	%
8a.	Sposób zarobkowania:				
	- nie pracuje $N = 239$	81	33,9	158	66,1
	- rolnik indywidualny $N = 153$	57	37,2	96	62,7
	- rolnik niewykwalifikowany $N = 54$	20	37,0	34	63,0
	- rolnik wykwalifikowany $N = 109$	49	44,9	60	55,1
	- prywatny wytwórca $N = 16$	9	56,2	7	43,8
	- pracownik umysłowy z wyższym wykształceniem $N = 11$	7	63,6	4	36,4
	- pracownik umysłowy bez wyższego wykształcenia $N = 47$	36	76,6	11	23,4
9.	Klasyfikacja osób niepracujących:				
	- renciści, emeryt $N = 133$	35	26,3	98	73,7
	- gospodyni domowe $N = 67$	19	28,3	48	71,7
	- uczeń, student $N = 24$	21	87,5	3	12,5
	- pozostali $N = 15$	6	40,0	9	60,0
10.	Sposób zarobkowania rolników:				
	- własne gospodarstwo $N = 209$	65	31,1	144	68,9
	- prace w p.p.g.w. $N = 17$	11	64,7	6	35,3
	- prace w r.s.p. $N = 3$	1	33,3	2	66,7
	- prace w s.k.w. $N = 9$	3	33,3	6	66,7
	- inni $N = 1$	0	0,0	1	100,0
11.	Stan własności gospodarstwa domowego:				
	- wystarczający $N = 106$	50	47,2	56	52,8
	- średni $N = 293$	132	45,0	161	35,0
	- mniej średni $N = 125$	41	32,8	84	67,2
	- niski $N = 86$	29	33,7	57	66,3
12.	Wielkość posiadanej gospodarstwa rolnego:				
	- do 2 ha $N = 94$	23	24,5	71	75,5
	- 2 do 5 ha $N = 40$	13	32,5	27	67,5
	- 5 do 7 ha $N = 34$	10	27,0	24	73,0
	- 7 do 10 ha $N = 31$	11	35,5	20	64,5
	- 10 do 15 ha $N = 38$	11	27,9	27	71,1
	- 15 ha i więcej $N = 42$	16	38,1	26	61,9
13.	Rodzaj produkcji w indywidualnym gospodarstwie rolnym:				
	- potrzeby własne $N = 142$	39	27,5	103	72,5
	- uniwersalne $N = 128$	39	30,5	89	69,5
	- specjalistyczne $N = 12$	6	50,0	6	50,0
14.	Technika pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym:				
	- wykorzystująca ilość maszyn $N = 45$	11	24,4	34	75,6
	- jeszcze nie wykorzystująca ilość maszyn $N = 105$	42	40,0	63	60,0
	- metody tradycyjne $N = 132$	31	23,5	101	76,5

Badanie wyjazdów w których uczestniczyli respondenci
w lipcu 1987r.

Op.	Cecha	Wyższa		Wzrost		Płeć u osób mężczyzn		Oświadczenia		Płeć u osób kobiet		Inne	
		Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
1.	Ogółem N=252	44	17,5	41	16,3	18	7,1	126	50,0	26	10,3	12	4,8
2.	Płeć:												
	- mężczyźni N=119	20	16,8	21	17,6	8	6,7	63	52,9	12	10,1	6	5,0
	- kobiety N=133	24	18,0	20	15,0	10	7,5	63	47,1	14	10,5	6	4,5
3.	Wiek:												
	- 18-20 lat N=18	7	38,9	1	5,5	1	5,5	3	16,7	4	22,2	2	11,1
	- 21-25 lat N=38	10	26,3	7	18,4	3	7,9	17	44,7	3	7,9	1	2,6
	- 26-30 lat N=38	8	21,0	9	23,7	0	0,0	19	50,0	2	5,3	4	10,5
	- 31-40 lat N=46	2	4,3	9	19,6	2	4,3	26	56,5	7	15,2	3	6,5
	- 41-50 lat N=36	6	16,7	9	25,0	2	5,5	12	33,3	5	13,9	2	5,5
	- 51-60 lat N=36	7	19,4	3	8,3	6	16,7	22	61,1	0	0,0	0	0,0
	- 61-65 lat N=19	2	10,5	2	10,5	2	10,5	14	73,7	2	10,5	0	0,0
	- 66 lat i więcej N=21	2	9,5	1	4,8	2	9,5	13	61,9	3	14,3	0	0,0
4.	Wykształcenie:												
	- niepełne i pełne podstawowe N=77	9	11,7	4	5,2	10	13,0	50	64,9	4	5,2	0	0,0
	- zawodowe zawody N=63	13	18,8	15	21,7	2	2,9	37	53,6	7	10,1	4	5,8
	- niekwalifikowane średnie N=21	7	33,3	5	23,8	0	0,0	5	23,8	4	19,0	0	0,0
	- średnie N=63	11	17,5	13	20,6	5	7,9	29	46,0	7	11,1	4	6,3
	- niepełne wyższe N=13	4	30,8	3	23,1	1	7,7	2	15,4	3	23,1	2	15,4
	- wyższe N=9	2	22,2	1	11,1	0	0,0	3	33,3	1	11,1	2	22,2
5.	Sposób zarobkowania:												
	- nie pracuje N=81	14	17,3	10	12,3	9	11,1	42	51,8	8	9,9	2	2,5
	- robotnik indywidualny N=57	13	22,8	2	3,5	6	10,5	32	56,1	4	7,0	0	0,0
	- robotnik niewykwalifikowany N=20	2	10,0	4	20,0	1	5,0	11	55,0	1	5,0	2	10,0
	- robotnik wykwalifikowany N=48	10	20,4	10	20,4	0	0,0	22	44,9	4	8,2	4	8,2
	- prywatny wytwórca N=9	3	33,3	4	44,4	0	0,0	6	66,7	0	0,0	0	0,0
	- pracownik umysłowy bez wykształcenia N=36	5	13,9	9	25,0	2	5,5	13	36,1	9	25,0	3	8,2
	- pracownik umysłowy z wyższym wykształceniem N=7	2	28,6	1	14,3	0	0,0	2	28,6	1	14,3	1	14,3

Grębotliwosci wyjardz u cippu roku. e wybrane cechy
respondentow 1987r.

Lp.	Cecha	1 rany		2 rany		3 rany i wyzej	
		w liczbach	%	w liczbach	%	w liczbach	%
1.	Ogółem $N=252$	186	73,8	38	15,1	30	11,9
2.	Płeć:						
	- mężczyzna $N=119$	89	74,8	18	15,1	15	12,6
	- kobieta $N=133$	97	72,9	20	15,0	15	11,3
3.	Wiek:						
	- 18-20 lat $N=18$	9	50,0	5	27,8	4	22,2
	- 21-25 lat $N=38$	27	71,0	5	13,1	5	13,1
	- 26-30 lat $N=38$	27	71,0	6	15,8	5	13,1
	- 31-40 lat $N=46$	37	80,4	7	15,2	3	6,5
	- 41-50 lat $N=36$	28	77,8	5	13,9	4	11,1
	- 51-60 lat $N=36$	29	80,5	4	11,1	4	11,1
	- 61-65 lat $N=19$	14	73,7	5	26,3	0	0,0
	- 66 lat i wyżej $N=21$	15	71,4	1	4,8	5	23,8
4.	Wykształcenie:						
	- niepełne i pełne podstawowe $N=47$	58	75,3	11	14,3	8	10,4
	- zawodowe $N=69$	56	81,1	9	13,0	8	11,6
	- średnie $N=21$	13	61,9	2	9,5	4	19,0
	- średnie $N=63$	42	66,7	13	20,6	8	12,7
	- niepełne wyższe $N=13$	9	69,2	3	23,1	1	7,7
	- wyższe $N=9$	8	88,9	0	0,0	1	11,1
5.	Sposób zarobkowania:						
	- nie pracuje $N=31$	59	71,8	12	14,8	10	12,3
	- rolnik indywidualny $N=57$	43	75,4	6	10,5	10	17,5
	- rolnik indywidualny - kowany $N=20$	16	80,0	4	20,0	0	0,0
	- rolnik indywidualny kowany $N=49$	37	75,5	6	16,2	5	10,2
	- prywatny inżynier $N=9$	5	55,5	1	11,1	3	33,3
	- pracownik umysłowy bez wykształcenia $N=36$	23	63,9	9	25,0	4	11,1
	- pracownik umysłowy z wyższym wykształceniem $N=7$	7	100,0	0	0,0	0	0,0

Struktura organizatorów wyjazdów zagranicznych
przez respondentów w 1987.

Lp.	Cecha	Samochodowość		Miejsce pracy		Biuro turystyczne		Organizacje rolnicze		Organizacje społeczne		Parafia		Inicjatywa		Inny	
		ul.	%	ul.	%	ul.	%	ul.	%	ul.	%	ul.	%	ul.	%	ul.	%
1.	Ogółem N=252	168	66,7	35	13,9	13	7,5	9	3,6	10	4,0	5	2,0	7	2,8	14	5,6
2.	Stać:																
	- młodzi N=119	86	71,3	16	13,4	13	10,9	2	1,7	4	3,4	1	0,8	1	0,8	6	5,0
	- dorośli N=133	82	61,6	19	14,3	6	4,5	7	5,3	6	4,5	4	3,0	6	4,5	8	6,0
3.	Wiek:																
	- 18-20 lat N=13	8	61,5	0	0,0	3	23,1	1	7,7	1	7,7	1	7,7	4	30,8	0	0,0
	- 21-25 lat N=38	27	71,1	4	10,5	4	10,5	0	0,0	2	5,3	0	0,0	0	0,0	2	5,3
	- 26-30 lat N=38	26	68,4	8	21,1	4	10,5	0	0,0	1	2,6	0	0,0	0	0,0	1	2,6
	- 31-40 lat N=46	30	65,2	9	19,6	4	8,7	0	0,0	2	4,3	1	2,2	1	2,2	4	8,7
	- 41-50 lat N=36	22	61,1	7	19,4	3	8,3	4	11,1	2	5,6	1	2,8	1	2,8	1	2,8
	- 51-60 lat N=36	24	66,7	5	13,9	0	0,0	2	5,6	1	2,8	1	2,8	1	2,8	2	5,6
	- 61-65 lat N=13	15	78,9	0	0,0	1	5,3	1	5,3	1	5,3	0	0,0	0	0,0	2	15,4
	- 66 lat i więcej N=21	16	76,2	2	9,5	0	0,0	1	4,8	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	9,5
4.	Wykształcenie:																
	- podstawowe N=72	57	77,8	7	9,7	1	1,3	3	3,9	1	1,3	2	2,6	2	2,6	4	5,6
	- śred. zawod. N=69	47	68,1	10	14,5	5	7,2	4	5,8	2	2,9	1	1,4	1	1,4	5	7,2
	- śred. ogólnokształc. N=11	9	81,8	2	18,2	5	45,5	1	9,1	2	18,2	1	9,1	4	36,4	2	18,2
	- śred. wyższe N=63	43	68,3	11	17,5	5	7,9	1	1,6	3	4,8	0	0,0	0	0,0	3	4,8
	- wyższe N=13	7	53,8	4	30,8	2	15,4	0	0,0	1	7,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0
	- wyższe N=9	5	55,6	1	11,1	1	11,1	0	0,0	1	11,1	1	11,1	0	0,0	0	0,0
5.	Stan cywilny:																
	- wolny N=47	28	59,6	3	6,4	5	10,6	0	0,0	3	6,4	2	4,3	4	8,5	2	4,3
	- małżonk. N=130	128	98,5	32	24,6	14	10,8	8	6,2	7	5,4	3	2,3	3	2,3	10	7,7
	- rozwiedziony N=4	4	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
	- wdowiec(a) N=11	8	72,7	0	0,0	0	0,0	1	9,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	18,2
6.	Größe rodziny:																
	- 1 osoba N=6	4	66,7	1	16,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	16,7
	- 2 osoby N=37	27	73,0	3	8,1	2	5,4	2	5,4	2	5,4	1	2,7	0	0,0	2	5,4
	- 3 osoby N=61	41	67,2	10	16,4	4	6,5	0	0,0	4	6,5	0	0,0	2	3,3	2	3,3
	- 4 osoby N=69	45	65,2	11	15,9	7	10,1	2	2,9	3	4,3	3	4,3	3	4,3	3	4,3
	- 5 osób N=42	23	54,8	6	14,3	3	7,1	2	4,8	0	0,0	4	9,5	0	0,0	3	7,1
	- 6 osób i więcej N=37	23	62,2	4	10,8	3	8,1	3	8,1	1	2,7	0	0,0	2	5,4	3	8,1
7.	Stan mieszkaniowy:																
	- posiada duży N=136	137	100,0	32	23,5	10	7,3	9	6,6	5	3,6	3	2,2	3	2,2	12	8,8
	- nie posiada N=56	34	60,7	3	5,4	9	16,1	0	0,0	5	8,9	2	3,6	4	7,1	2	3,6
8.	Pomysł o gospodarstwie domowym:																
	- głowa gosp. N=129	94	72,9	17	13,2	11	8,5	5	3,9	2	1,5	1	0,8	2	1,5	6	4,6
	- współmieszkan. N=12	45	62,5	14	16,7	2	2,8	4	5,6	5	6,9	3	4,2	1	1,3	5	6,9
	- pozostali N=51	29	56,9	4	7,8	6	11,8	0	0,0	3	5,9	1	2,0	4	7,8	3	5,9

c.d.																	
dp.	Cecha	Parafia		Szkoła		Samodzielne		dłuższe		Bierne		Organizacji		Organizacji		Inny	
		ul.	o%	ul.	o%	ul.	o%	ul.	o%	ul.	o%	ul.	o%	ul.	o%	ul.	o%
9.	Spółdzielczość zarobkowa - warunki: - nie prowadzi N=81 - technik ind. N=51 - robotnik me- chaniczny N=20 - robotnik elektryczny N=13 - przywódcy młodzi N=9 - prac. umysłowy bez wyś. wykształc. - prac. umysłowy z wyś. wykształc. N=7	1 2 0 1 0 0 1	1,2 3,5 0,0 2,0 0,0 0,0 14,3	6 0 0 0 0 0 0	7,4 0,0 0,0 0,0 0,0 0,0 0,0	52 43 13 33 7 21 3	64,2 45,7 65,0 67,3 77,7 58,3 42,8	5 1 6 11 1 10 1	6,2 1,7 30,0 22,4 11,1 27,8 14,3	6 4 0 2 3 3 1	7,7 7,0 0,0 4,1 33,3 8,3 14,3	5 1 0 0 0 0 0	6,2 7,0 0,0 0,0 0,0 0,0 0,0	4 2 0 0 1 1 1	4,9 3,5 0,0 0,0 11,1 2,8 14,3	8 4 1 0 0 3 0	9,9 7,0 5,0 2,0 0,0 8,3 0,0
10.	Klasyfikacja ośrodków reprezentacji: - renciści, emeryci N=35 - gosp. domowe N=19 - uczeń, student N=21 - profesor N=6	0 1 0 0	0,0 5,3 0,0 0,0	0 1 4 1	0,0 5,3 19,0 16,7	27 11 11 3	77,1 57,9 52,4 50,0	3 0 0 2	8,6 0,0 0,0 33,3	0 2 4 0	0,0 10,5 19,0 0,0	1 4 0 0	2,8 21,0 0,0 0,0	1 1 2 0	2,8 5,3 9,5 0,0	5 3 0 0	14,3 15,8 0,0 0,0
11.	Spółdzielczość zarobkowa - warunki rolnicze: - własne gospodarstwo N=65 - ppzw N=11 - rps N=1 - skv N=3 - inny N=0	2 0 0 0 0	3,1 0,0 0,0 0,0 0,0	0 0 0 0 0	0,0 0,0 0,0 0,0 0,0	48 7 1 2 0	73,8 63,6 100,0 66,7 0,0	1 2 0 1 0	1,5 18,2 0,0 33,3 0,0	6 0 0 0 0	9,2 0,0 0,0 0,0 0,0	4 0 0 0 0	6,1 0,0 0,0 0,0 0,0	2 1 0 0 0	3,1 9,1 0,0 0,0 0,0	5 1 0 0 0	7,7 9,1 0,0 0,0 0,0
12.	Stan samodzielności gosp. domowego: - wystawczy N=50 - średni N=132 - naukowy N=41 - niski N=23	1 4 0 0	2,0 3,0 0,0 0,0	3 2 1 1	6,0 1,5 2,4 3,4	33 93 23 19	66,0 70,4 59,1 30,5	3 19 9 4	6,0 14,4 21,3 13,3	7 8 2 2	14,0 6,0 4,9 6,9	3 4 1 1	6,0 3,0 2,4 3,4	4 5 1 0	8,0 3,8 2,4 0,0	3 6 5 0	6,0 4,5 12,2 0,0
13.	Wielkość gospodarstwa rolniczego: - do 2 ha N=23 - 2 do 5 ha N=13 - 5-7 ha N=10 - 7 do 10 ha N=11 - 10 do 15 ha N=11 - 15 ha i więcej N=16	0 0 1 0 0 1	0,0 0,0 10,0 0,0 0,0 6,2	1 0 0 0 0 0	4,3 0,0 0,0 0,0 0,0 0,0	17 8 6 9 8 12	73,9 61,5 60,0 81,8 72,7 75,0	1 2 0 0 0 0	4,3 15,4 0,0 0,0 0,0 0,0	0 0 1 1 2 2	0,0 0,0 10,0 9,1 18,2 16,5	0 0 2 1 1 0	0,0 0,0 20,0 9,1 0,0 0,0	2 1 0 2 0 0	8,7 7,7 0,0 18,2 0,0 0,0	4 2 0 0 2 1	17,4 15,4 0,0 0,0 18,2 6,2
14.	Rodzaj produkcji w ind. gospodarstwie rolniczym: - polny własny N=39 - uniwersalny N=39 - specjalistyczny N=6	1 1 0	2,6 2,6 0,0	1 0 0	2,6 0,0 0,0	29 27 4	74,3 69,2 66,7	2 1 0	5,1 2,6 0,0	0 6 0	0,0 15,4 0,0	0 4 0	0,0 10,2 0,0	2 2 1	5,1 5,1 16,7	6 2 1	15,4 5,1 16,7
15.	Technika pracy: - wystawczy N=11 - jechanie niemy- sternym N=42 - tradycyjne N=31	1 1 0	9,1 2,4 0,0	0 0 1	0,0 0,0 3,2	5 31 27	45,5 73,8 77,4	0 2 1	0,0 4,8 3,2	4 2 0	36,4 4,8 0,0	2 2 0	18,2 4,8 0,0	0 3 2	0,0 7,1 6,4	0 5 4	0,0 11,9 12,9

Arkus nr 13.

Koszty wyjazdów a ich rodzaj w 1987r.

lp	Rodzaj wyjazdów	do 5 tys		5-10 tys		10-15 tys		15-20 tys		20 tys. i więcej	
		wl.	u%	wl.	u%	wl.	u%	wl.	u%	wl.	u%
1.	Ogółem N=252	74	29,4	43	17,1	31	12,3	30	11,9	87	34,5
2.	Wyjeżdżące zorganizowane N=44	10	22,7	14	31,8	3	6,8	5	11,4	12	27,3
3.	Własny N=41	2	4,9	3	7,3	5	12,2	6	14,6	25	61,0
4.	Pobyt w sanatorium N=18	6	33,3	2	11,1	6	33,3	1	5,5	3	16,7
5.	Adwiedziący N=126	53	42,1	22	17,5	15	11,9	14	11,1	20	15,9
6.	Pobyt za granicą N=26	0	0,0	0	0,0	2	7,7	2	7,7	22	84,6
7.	Inny N=12	3	25,0	2	16,7	0	0,0	2	16,7	5	41,7

Arkus nr 14

Koszty wyjazdów a sposób gromadzenia środków w 1987r.

lp	Koszty wyjazdów	Osiągnięcia celów		Nadwyżki finansowe		Niepewności utracone		Pożyczka		Inny	
		wl.	u%	wl.	u%	wl.	u%	wl.	u%	wl.	u%
1.	Ogółem N=252	207	82,1	35	13,9	14	5,5	10	4,0	7	2,8
2.	do 5 tys N=74	64	86,5	5	6,7	4	5,4	1	1,3	4	5,4
3.	5 do 10 tys N=43	39	90,7	1	2,3	3	7,0	0	0,0	2	4,6
4.	10 do 15 tys N=31	24	77,4	4	12,9	3	9,7	0	0,0	0	0,0
5.	15 do 20 tys N=30	23	76,7	4	13,3	0	0,0	2	6,7	1	3,3
6.	Ponad 20 tys N=87	57	65,5	21	24,1	4	4,6	7	8,0	0	0,0

Aneks nr 15

Rodzaj wyjazdów i uzyskane dofinansowanie w 1987.

Lp.	Rodzaj wyjazdu	Uzyskał (a)		Nie uzyskał (a)	
		w liczbie	u %	w liczbie	u %
1.	Ogółem N = 267	78	26,2	189	73,8
2.	Wykazano N = 44	13	29,5	31	70,5
3.	Wczasy N = 41	28	68,3	13	31,7
4.	Sanatorium N = 18	11	61,1	7	38,9
5.	Odwiediny N = 126	14	11,1	112	88,9
6.	Pobyt za granicą N = 26	7	26,9	19	73,1
7.	Inny N = 12	5	41,7	7	58,3

Aneks nr 16

Problem dofinansowania a organizatora wyjazdu w 1987.

Lp.	Problem dofinansowania	Biuro turyst.		Org. robotnicz.		Org. społeczne		Parafia		Szkola		Samodzielnie		Inne przeprawy		Inny	
		u l.	u %	u l.	u %	u l.	u %	u l.	u %	u l.	u %	u l.	u %	u l.	u %	u l.	u %
1.	Uzyskał (a) N = 78	8	10,2	8	10,2	3	3,8	1	1,3	1	1,3	19	24,3	30	38,5	8	10,2
2.	Nie uzyskał (a) N = 189	11	5,8	1	0,5	7	3,7	4	2,1	6	3,2	149	78,8	5	2,6	6	3,2

Aneks nr 17

Dotychczasowa aktywność a plany wyjazdów

Lp.	Stan aktywności	Były wyjeżdżał		Nie był wyjeżdżał		Chce, ale nie wie, czy ma		Recepcja nie wie, czy ma	
		u l.	u %	u l.	u %	u l.	u %	u l.	u %
1.	Ogółem N = 610	217	35,1	45	7,4	293	48,0	52	8,5
2.	Wyjeżdżał (a) N = 252	133	55,1	6	2,4	96	38,1	11	4,4
3.	Nie wyjeżdżał (a) N = 358	75	20,9	33	9,3	203	56,7	41	11,4

Wybrane cechy respondentów o długości wystawianych
wyjaski karykatury - wypracowania

Lp.	Cecha	2 dni		2-6 dni		7-10 dni		11-14 dni		15-21 dni		22-30 dni	
		wł.	%	wł.	%	wł.	%	wł.	%	wł.	%	wł.	%
1.	Ogółem N=252	20	7,9	69	27,4	48	19,0	86	34,1	21	8,3	20	7,9
2.	Płeć:												
	- mężczyźni N=119	7	5,9	38	31,9	21	17,6	39	32,8	11	9,2	13	10,9
	- kobiety N=133	13	9,8	31	23,3	27	20,3	47	35,3	10	7,5	7	5,3
3.	Wiek:												
	- 18-20 lat N=18	1	5,5	4	22,2	3	16,7	6	33,3	1	5,5	1	5,5
	- 21-25 lat N=38	0	0,0	10	26,3	9	23,7	15	39,5	5	13,1	0	0,0
	- 26-30 lat N=38	3	7,9	9	23,7	10	26,3	17	44,7	2	5,3	2	5,3
	- 31-40 lat N=46	4	8,7	9	19,6	4	15,2	16	34,8	5	10,8	6	13,0
	- 41-50 lat N=36	3	8,3	13	36,1	1	2,8	16	44,4	0	0,0	3	8,3
	- 51-60 lat N=36	3	8,3	9	25,0	11	30,5	9	25,0	3	8,3	3	8,3
	- 61-65 lat N=19	2	10,5	9	47,4	4	21,0	4	21,0	3	15,8	0	0,0
	- 66 lat i więcej N=21	4	19,0	6	28,6	3	14,3	3	14,3	2	9,5	5	23,8
4.	Wykształcenie:												
	- niepełne i pełne podstawowe N=77	10	13,0	29	37,7	14	18,2	17	22,1	6	7,8	5	6,5
	- średnie zawodowe N=69	2	2,9	21	30,4	16	23,2	27	39,1	1	1,4	6	8,7
	- nieukończona średnie N=21	0	0,0	4	19,0	2	9,5	11	52,4	2	9,5	1	4,8
	- średnie N=63	6	9,5	14	22,2	12	19,0	21	33,3	6	9,5	7	11,1
	- niepełne wyższe N=13	1	7,7	1	7,7	2	15,4	7	53,8	2	15,4	1	7,7
	- wyższe N=9	1	11,1	0	0,0	2	22,2	3	33,3	7	77,7	0	0,0
5.	Sposób zarobkowania:												
	- nie pracuje N=81	8	9,9	18	22,2	13	16,0	25	30,9	10	12,3	9	11,1
	- robotnik indywidualny N=57	5	8,8	27	47,4	10	17,5	10	17,5	4	7,0	4	7,0
	- robotnik niewykwalifik. N=20	0	0,0	2	10,0	3	15,0	12	60,0	1	5,0	2	10,0
	- robotnik wykwalifik. N=49	0	0,0	15	30,6	11	22,4	20	40,8	1	2,0	2	4,1
	- prywatny wytwórca N=9	2	30,6	1	11,1	2	22,2	5	55,5	0	0,0	1	11,1
	- prac. umysłowy bez wysoko wykształcenia N=36	7	19,4	8	22,2	8	22,2	12	33,3	2	5,5	3	8,3
	- prac. umysłowy z wysokim wykształc. N=7	0	0,0	0	0,0	2	28,6	2	28,6	3	42,8	0	0,0

Planu wyjazdów wyprawkowych a badane cechy respondentów

Lp.	Cecha	Będą wyjeżdżać		Nie będą wyjeżdżać		Chcą, ale nie wiem czy mi się uda		Rezej, nie widy możliwości	
		W liczbie	W %	W l.	W %	W l.	W %	W l.	W %
1.	Ogółem $N=610$	214	35,1	45	7,4	299	49,0	52	8,5
2.	Ścieżki:								
	- młodzi $N=235$	104	35,2	25	8,5	146	49,5	20	6,8
	- kobiety $N=315$	110	34,9	20	6,3	153	48,6	32	10,1
3.	Wiek:								
	- 18-20 lat $N=24$	16	66,7	0	0,0	6	25,0	2	8,3
	- 21-25 lat $N=52$	32	61,5	1	1,9	16	31,8	2	3,8
	- 26-30 lat $N=85$	43	50,6	4	4,7	35	41,1	3	3,5
	- 31-40 lat $N=117$	58	49,6	3	2,6	55	47,0	8	6,8
	- 41-50 lat $N=93$	28	30,1	4	4,3	51	54,8	8	8,6
	- 51-60 lat $N=96$	20	20,8	11	11,4	56	58,3	8	8,3
	- 61-65 lat $N=62$	7	11,3	9	14,6	40	64,5	6	9,7
	- 66 lat i więcej $N=81$	10	12,3	13	16,0	40	49,4	16	19,5
4.	Wykształcenie:								
	- niepełne i pełne podstawowe $N=267$	34	12,7	30	11,2	162	60,7	36	13,5
	- zasadnicze zawodowe $N=181$	81	44,7	7	3,9	83	45,8	8	4,4
	- średnie zawodowe $N=33$	19	57,6	3	9,1	11	33,3	0	0,0
	- średnie $N=93$	48	51,5	4	4,0	37	39,7	7	7,5
	- niepełne wyższe $N=16$	14	87,5	0	0,0	1	6,2	1	6,2
	- wyższe $N=14$	8	57,1	1	7,1	5	35,7	0	0,0
5.	Stan cywilny:								
	- wolny $N=43$	45	61,6	3	7,1	23	31,5	2	2,7
	- małżeński $N=472$	155	32,8	32	6,8	245	51,9	40	8,5
	- rozwiedzony $N=13$	6	46,1	1	7,7	6	46,1	0	0,0
	- wdowiec (a) $N=52$	8	15,4	9	17,3	25	48,1	10	19,2
6.	Stan rodzinny:								
	- posiada dzieci $N=519$	164	31,6	41	7,9	265	51,0	43	8,3
	- nie posiada dzieci $N=91$	50	54,9	4	4,4	34	37,4	3	3,3
7.	Ilość osób w gospodarstwie domowym:								
	- 1 osoba $N=27$	6	22,2	2	7,4	13	48,1	6	22,2
	- 2 osoby $N=116$	13	16,4	17	14,7	64	55,2	10	13,8
	- 3 osoby $N=129$	54	41,9	10	7,7	58	45,0	7	5,4
	- 4 osoby $N=150$	66	44,0	6	4,0	69	46,0	9	6,0
	- 5 osób $N=96$	37	38,5	6	6,2	46	47,9	7	7,3
	- 6 osób i więcej $N=92$	32	34,8	4	4,3	49	53,3	7	7,6
8.	Przebieg w gospodarstwie domowym:								
	- główne gospodarstwo $N=346$	112	38,4	33	9,5	170	49,1	31	8,9
	- współmieszka $N=176$	56	31,8	6	3,4	97	55,1	17	9,6
	- pozostali $N=88$	46	52,3	6	6,8	32	36,4	4	4,5

notatki

p.	Cecha	Budy wyjechali		Nie budy wyjechali		Chy, ale nie wielom. misji re. indy.		Rozw. nie indy. mod.	
		u l.	u %	u l.	u %	u l.	u %	u l.	u %
9.	Spóśób zarobkowania:								
	- nie pracuj $N = 233$	56	23,4	30	12,5	129	54,0	24	10,0
	- robotnik indywidualny $N = 153$	35	22,3	9	5,9	88	57,5	21	38,3
	- robotnik mierzkalifikacyjny $N = 54$	18	33,3	12	22,2	30	55,5	4	7,4
	- robotnik wykwalifikowany $N = 109$	43	44,9	7	6,4	43	47,3	4	3,7
	- przyrówny wytwórcy $N = 161$	10	62,5	0	0,0	6	37,5	0	0,0
	- pracownik umysłowy bez wyszego wykształcenia $N = 47$	30	63,8	2	4,2	13	27,6	2	4,2
	- pracownik umysłowy z wyższym wykształceniem $N = 11$	7	63,6	0	0,0	4	36,7	0	0,0
10.	Klasyfikacja osób niepra- cujących:								
	- renciści, emeryci $N = 133$	12	9,0	29	21,8	76	57,1	15	11,3
	- gospodyni domowa $N = 67$	19	28,3	1	1,5	38	56,7	4	10,4
	- uczeń, student $N = 24$	17	70,8	0	0,0	5	20,8	1	4,2
	- pozostali $N = 18$	9	50,0	0	0,0	7	38,9	2	11,1
11.	Spóśób zarobkowania rodzinnego:								
	- własne gospodarstwo $N = 209$	49	23,4	17	8,1	148	56,4	25	12,0
	- prace u p.p.g.v. $N = 17$	6	35,3	0	0,0	9	52,9	2	11,8
	- prace u n.s.p. $N = 3$	0	0,0	0	0,0	3	100,0	0	0,0
	- prace u skv. $N = 9$	3	33,3	0	0,0	6	66,7	0	0,0
	- inny $N = 1$	0	0,0	0	0,0	1	100,0	0	0,0
12.	Stan zamożności gospodarstwa domowego:								
	- wystarczający $N = 106$	62	58,5	7	6,6	32	30,2	5	4,7
	- średni $N = 293$	107	36,5	19	6,5	145	49,5	22	7,5
	- raczej niski $N = 125$	21	16,8	14	11,2	74	59,2	16	12,8
	- niski $N = 86$	24	27,9	5	5,8	48	55,8	9	10,5
13.	Wielkość gospodarstwa rolnego:								
	- do 2 ha $N = 94$	22	23,4	7	7,4	53	56,4	12	12,8
	- 2 do 5 ha $N = 40$	9	22,5	3	7,5	22	55,0	6	15,0
	- 5 do 7 ha $N = 37$	8	21,6	4	10,8	22	59,4	3	8,1
	- 7 do 10 ha $N = 31$	8	25,8	0	0,0	20	64,5	3	9,7
	- 10 do 15 ha $N = 38$	12	31,6	4	10,5	19	50,0	3	7,9
	- 15 ha i więcej $N = 42$	7	16,7	3	7,1	27	64,3	5	11,3
14.	Rodzaj produkcji u indy- widualnych gosp. rolnych:								
	- potrzebny własne $N = 142$	35	24,6	13	9,1	47	54,2	17	12,0
	- uniwersalny $N = 128$	29	22,6	7	5,5	48	60,9	14	10,9
	- specjalistyczny $N = 12$	2	16,7	1	8,3	8	66,7	1	8,3
15.	Technika pracy u indywidu- alnym gosp. rolnym:								
	- wystarczająca $N = 45$	14	31,1	4	8,9	25	55,5	2	4,4
	- jeszcze niewystarczająca $N = 105$	25	23,8	6	5,7	61	58,1	13	12,4
	- metody tradycyjne $N = 132$	27	20,4	11	8,3	77	58,3	17	12,9

Pozostałe wyniki badań ankietowych o ujęciu strukturalnym

dp	Wykazanie	u linbach	u %
1.	Typ zainteresowań - potrzeby w zakresie odległości: N=509		
	- blisko do 50 km	45	8,8
	- daleko ponad 50 km	476	93,5
2.	Typ zainteresowań - potrzeby w zakresie pory roku: N=509		
	- wiosna	47	9,2
	- lato	424	83,3
	- jesień	54	10,6
	- zima	78	15,3
3.	Typ zainteresowań - potrzeby w zakresie walorów: N=503		
	- jeziora	131	25,7
	- góry	74	14,3
	- morze	317	62,3
	- duże miasta	37	7,3
	- obszary o koncentracji zabudowy	23	4,5
	- tereny produkcyjnej jednostki rolniczej	7	1,4
	- miejscowości uzdrowiskowe	46	9,1
	- zagranice	129	25,3
4.	Typ zainteresowań - potrzeby w zakresie popularności obszarów: N=503		
	- tereny już znane	212	41,6
	- tereny jeszcze nieznanne	305	59,3
5.	Typ zainteresowań - ilość osób tworzących w uprzedzeniu turystyki: N=503		
	- turystyka grupowa	253	49,7
	- turystyka indywidualna	268	52,6
6.	Typ zainteresowań - potrzeby w zakresie środków lokomocji: N=503		
	- autobus	130	25,7
	- samochód osobowy	152	29,9
	- pociąg	197	38,7
	- rower	4	0,8
	- bez środka lokomocji	9	1,8
	- inny	8	1,6
7.	Pora roku w której wyjechało w 1987 r.: N=252		
	- wiosna	57	22,6
	- lato	143	56,7
	- jesień	51	20,2
	- zima	33	12,5

dp.	Lyszczyński	w Linbach	w %
8.	Czy były trudności z zorganizowaniem wyjazdu w 1984 r. $N=252$ - tak - nie	24 228	9,5 90,5
9.	Ocena wyjazdów realizowanych w 1984 r. $N=252$ - bardzo dobre - raczej dobre - raczej niedobre - nieprzyjemne	106 135 8 3	42,1 53,6 3,2 1,1
10.	Stan posiadania sprzętu turystycznego: $N=610$ - mapy turystyczne - przewodniki, informatorzy - namiot - śpiwory - materace - kuchenka - plecak - buty turystyczne - cytry - narty - piśka - rower - samochód - aparat fotograficzny - kajak - pryzma - wódki - żagielka	256 130 101 163 152 143 223 181 44 37 243 408 158 186 6 2 2 1	42,0 21,3 16,6 26,7 24,9 23,4 36,6 29,7 7,2 15,9 39,8 66,9 25,9 30,5 0,9 0,3 0,3 0,2

A-943

dr Maja Jedlińska

POTRZEBY I POPYT MIESZKAŃCÓW WSI

GPBP 08.06. II 1.2.

Spis treści :

	strona
Wstęp	1
I Wyniki badań empirycznych	2
1.1. Opis badań	2
1.2. Charakterystyka respondentów	3
1.3. Potrzeby turystyczne mieszkańców wsi województwa jeleniogórskiego	6
1.3.1. Ogólna charakterystyka wyników badań	6
1.3.2. Wyniki badań a szczegółowe cechy respondentów	7
1.4. Potrzeby turystyczne mieszkańców wsi a stan ich aktywności turystycznej	16
1.5. Plany turystyczne mieszkańców wsi	24
II Diagnoza stanu, propozycje modyfikacji	26
2.1. Opinie ekspertów - naukowców i praktyków	26
2.2. Próba systematyki działań aktywizujących turystycznie mieszkańców wsi - nowe kreowanie podaży	31
Zakończenie	38
Aneks	40